Que autez ex hoc ꝓpheta. immo contra hunc librum porphirius obijciat testes ſunt methodius euſebiuſ ⁊ apollinaris qui multis verſuum milibus eius veſanie reſpondentes. neſcio an curioſo lectori ſatiſfecerint. Unde obſecro vos o paula ⁊ euſtochiū fundatis pro me ad dominū preces. vt q̄diu i hoc corpuſculo ſum ſcribam aliquid gratū vobis vtile eccleſie. dignū poſteris. Preſentiuz quippe iudicijs oblatrantium nō ſatis moueor. qui in vtramq̄ʒ partem aut amore labuntur. aut odio.

Explicit prologus. Incipit Daniel propheta. Capitulum I

a Anno tercio regni ioachim reg̃ iuda venit nabuchodonoſor rex babiloniſ hieruſalem ⁊ obſedit eam et tradidit dñs in manu eius ioachim regem iude ⁊ partem vaſoruz domus dei ⁊ aſportauit ea in terram ſennaar i domum dei ſui. et vaſa intulit in domum theſauri dei ſui. Et ait rex aſſenem prepoſito enuchoruz vt introduceret de filijs iſrael ⁊ de ſemine regio et tirannoꝝ pueros in quibꝫ nulla eſſet macula. decoros forma ⁊ eruditos omni ſapientia cautos ſcientia ⁊ doctos diſciplina. et q̄ poſſent ſtare in palatio regiſ. vt doceret eos litteras ⁊ linguam chaldeorum. et conſtituit eis rex ānonam per ſingulos dies de cibis ſuis ⁊ vino vñ bibebat ipſe ⁊ enutriti tribꝫ annis poſtea ſtarent in conſpectu regis. Fuerūt ergo inter eos de filijs iude. daniel ananias miſael et aſarias. Et impoſuit eis prepoſitus eunuchoꝝ nomina danieli balthaſar. ananie ſidrac. miſaeli miſac. et aſarie abdenago. Propoſuit autem daniel in corde ſuo ne pollueret̃ de mēſa reg̃ neq̄ʒ de vino potus eius. ⁊ rogauit eunuchorū prepoſitum ne cōtaminaretur. Dedit autē deus danieli gratiam ⁊ miſericordiam in conſpectu principis eunuchoꝝ. Et ait princeps eunuchorum ad danielem. Timeo ego dominū meum regem qui conſtituit vobis cibum ⁊ potum. q̄ ſi viderit vultus veſtros macilētiores pre ceteris adoleſcentibꝫ coeuis veſtris condemnabitis caput meum regi. Et dixit daniel ad malaſſar quem cōſtituerat princeps eunuchorum ſuper danielem ananiam miſaelem ⁊ aſariam. Tēpta nos obſecro ſeruos tuos diebꝫ decem ⁊ dentur nobis legumina ad veſcēdum ⁊ aqua ad bibendū et cōtemplare vultus noſtros ⁊ vultus pueroꝝ qui veſcūtur cibo regio. ⁊ ſicut videris facies cum ſeruis tuis. Qui audito ſermone huiuſcemodi. tēptauit eos diebꝫ decē. Poſt dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores ⁊ corpulentiores p̄ oīn̄ibꝫ pueris qui veſcebātur cibo regio. Porro malaſſar tollebat cibaria ⁊ vinum potus eorū. dabatq̄ʒ eis legumina. Pueris aūt his dedit deus ſcientiam ⁊ diſciplinam in omni libro ⁊ ſapientia. danieli autem intelligentiaz omniū viſionū ⁊ ſomnioꝝ. Completis itaq̄ʒ diebꝫ poſt quos dixerat rex vt introducerētur. introduxit eos prepoſit⁹ eunuchoꝝ in conſpectu nabuchodonoſor. Cūq̄ʒ eis locut⁹ fuiſſet rex. nō ſunt iuēti tales de vniuerſis vt daniel ananiaſ miſael ⁊ aſarias. Et ſteterūt in ꝯſpectu regis. ⁊ omne verbum ſapientie ⁊ intellectus quod ſciſcitatus ē ab eis rex. inuenit in eis decuplū ſuper cūctos ariolos ⁊ magos qui erant in vniuerſo regno eius. Fuit autē daniel vſq̄ʒ ad annum primū ciri regis.

II

i In anno ſecūdo regni nabuchodonoſor vidit nabuchodonoſor ſomniū. ⁊ cōterritus eſt ſpiritus eius. ⁊ ſomnium eius fugit ab eo. Precepit autem rex vt conuocarētur arioli et magi. et malefici et chaldei. vt indicarent regi ſomnia ſua. Qui cum veniſſent ſteterunt coram rege. et dixit ad eos rex. Uidi ſomnium. et mente confuſus ignoro quid viderim

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Reſponderūtqꝫ chaldei regi ſiriace. rex
in ſempiternum viue. Dic ſomniū ſer
uis tuis. ⁊ interp̄tationem eius indica
bimus. Et reſpondens rex ait chaldeis
Sermo receſſit a me. Niſi indicaueri⸗
tis mihi ſomniū ⁊ cōiecturā eius. pibi⸗
tis vos et domꝰ vr̄e publicabūtur. Si
aūt ſomniū ⁊ cōiecturā eius narraueri
tis. p̄mia ⁊ dona ⁊ honorē multū accipi
etis a me. Somniū igitur ⁊ interpre⸗
tatōnem eius indicate mihi. Rn̄derūt
ſecundo atqꝫ dixerūt. Rex ſomnium di
cat ſeruis ſuis ⁊ interpretatōnem eius
indicabimus. Reſpondit rex ⁊ ait. Cer
te noui ꝙ tempus redimitis. ſcientes
ꝙ receſſerit a me ſermo. Si ergo ſom
niū nō indicaueritis mihi. vna ē de vo
bis ſententia ꝙ interp̄tatōnē quoqꝫ fal
lacem ⁊ deceptione plenam cōpoſueri⸗
tis vt loquamini mihi donec tempus p̄
tranſeat. Somnium itaqꝫ dicite mihi.
vt ſciam ꝙ interpretationem quoqꝫ eiꝰ
veram loquamini. Reſpondentes ergo
chaldei coram rege dixerunt. Non ē ho
mo ſuper terram qui ſermonem tuum
rex poſſit implere. ſed neqꝫ regū quiſqꝫ
magnus ⁊ potens verbum huiuſcemo
di ſciſcitatur ab omni ariolo ⁊ mago et
chaldeo. Sermo enī quem tu queris
rex. grauis eſt nec reperietur quiſqꝫ qui
indicet illum in cōſpectu regis. exceptꝫ
dijs quorum non eſt cum hominibꝫ cō
uerſacio. Quo audito rex ī furore ⁊ in
ira magna precepit vt perirent omnes
ſapientes babilonis. Et egreſſa ſenten
tia ſapiētes interficiebant. querebatur
qꝫ daniel ⁊ ſocij eius vt perirent. Tunc
daniel requiſiuit de lege atqꝫ ſententia
ab arioch principe militie regis. q̄ egreſ
ſus fuerat ad interficiendos ſapientes
babilonis. Et interrogauit eū qui a re
ge poteſtatem acceperat. quam ob cām
tam crudelis ſentētia a facie regis eſſet
egreſſa. Cū ergo rem indicaſſet arioch
danieli. daniel ingreſſus rogauit regē
vt tempus daret ſibi ad ſolutionem in
dicandam regi. Et ingreſſus eſt domū
ſuā. ananieqꝫ ⁊ miſaeli ⁊ aſarie ſocijs ſu⸗
is indicauit negocium vt quererēt mi⸗
ſericordiam a facie dei celi ſuper ſacramē
to iſto. ⁊ non perirent daniel et ſocij eiꝰ
cum ceteris ſapientibꝫ babilonis. Tūc
danieli miſterium per viſionem nocte
reuelatum eſt. Et benedixit daniel deū
celi. ⁊ locutus ait. Sit nomē dn̄i bene⸗
dictum a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculum. quia
ſapientia ⁊ fortitudo eiꝰ ſunt. ⁊ ip̄e mu
tat tp̄a ⁊ etates. Trāſfert regna atqꝫ cō
ſtituit. dat ſapientiam ſapientibꝫ ⁊ ſciē
entiam intelligentibꝫ diſciplinam. Ip̄e
reuelat profunda ⁊ abſcondita et nouit
in tenebris conſtituta. ⁊ lux cum eo eſt
Tibi deus patrum noſtroꝝ ꝯfiteor teqꝫ
laudo quia ſapientiam ⁊ fortitudinem
dediſti mihi ⁊ nūc oſtendiſti mihi q̄ro
gauimus te. quia ſermonem regis ape
ruiſti nobis. Poſt hec daniel ingreſſus
ad arioch quem conſtituerat rex vt per
deret ſapientes babilonis. ſic ei locutꝰ
ē. Sapiētes babilonis ne perdas. In⸗
troduc me in ꝯſpectu regis. ⁊ ſolutionē
regi narrabo. Tūc arioch feſtinus ītro⸗
duxit danielem ad regem ⁊ dixit ei. In
ueni hominē de filijs tranſmigrationis
iude q̄ ſolutionē regi annūciet. Rn̄dit
rex ⁊ dixit danieli cuiꝰ nomē erat baltha
ſar. Putas ne vere potes mihi indicare
ſomniū q̇d vidi ⁊ interp̄tationē eius.
Et rn̄dens daniel corā rege ait. Miſte⸗
riū q̇d rex interrogat ſapiētes magi et
arioli ⁊ aruſpices nequnt indicare regi
ſed ē deꝰ in celo reuelās miſteria q̄ indi
cauit tibi rex nabuchodonoſor q̄ vētura
ſunt nouiſſimis tp̄ibꝫ. Somniū tuū ⁊
viſiones capitis tui in cubili tuo huiuſ
cemodi ſunt. Tu rex cogitare cepiſti in
ſtratu tuo q̄d eſſet futuꝝ poſt hec. ⁊ qui
reuelat miſteria oñdit tibi que vētura
ſunt. Mihi qꝫ nō ī ſap̄ia q̄ ē in me plus
q̄ꝫ in cūctis viuentibꝫ. ſacramentū hoc
reuelatū eſt. ſed vt interp̄tatio regi ma
nifeſta fieret ⁊ cogitatōes mētꝭ tue ſci⸗
res. Tu rex videbaſ. ⁊ ecce quaſi ſtatua
vna grādis. Statua illa mag̃ ⁊ ſtatura
ſublimis ſtabat ꝯtra te. ⁊ intuitus eiꝰ erat
terribilis. Huius ſtatue caput ex auro

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

optimo erat pectus aūt ⁊ brachia de ar
gento. porro venter et femora ex ere. ti/
bie autem ferree. pedum quedam pars
erat ferrea. quedam autem fictilis. Ui
debas ita donec abſciſus ē lapis de mō
te ſine manib⁹ et ꝑcuſſit ſtatuam in pe/
dib⁹ eius ferreis ⁊ fictilib⁹ et cōminuit
eos. Tūc cōtrita ſunt pariter ferrū te/
ſta es argentum ⁊ aurum. ⁊ redacta q̄ſi
in fauillā eſtiue aree que rapta ſunt vē
to. nulluſq; locus inuentus eſt eis. La/
pis aūt q̄ ꝑcuſſerat ſtatuā factꝰ ē mōs
magnus ⁊ impleuit vniuerſam terrā.
Hoc eſt ſomniū. interꝑtacionē q̄ꝫ eius
dicemus corā te rex. Tu rex regū es. et
deus celi regnū ⁊ fortitudinē ⁊ imperiū
⁊ gloriam dedit tibi ⁊ omnia in quibus
habitant filii hominū ⁊ beſtie agri ⁊ vo/
lucres quoq; celi dedit in manu tua et
ſub ditione tua vniuerſa cōſtituit. Tu
es ergo caput aureum. Et poſt te ꝯſur
get regnū aliud minus te argēteum et
regnum tercium aliud ereū quod im/
perabit vniuerſe terre ⁊ regnū quartū
erit velut ferreū. Quomō ferrū cōmi/
nuit ⁊ domat omnia. ſic cōminuet ⁊ cō
teret omnia hec. Porro quia vidiſti pe/
dum ⁊ digitorum partē teſteam figu/
li ⁊ partem ferream. regnum diuiſum
erit quod tamen de plantario ferri orie
tur. Secūdū ꝙ vidiſti ferrū mixtū te/
ſte ex luto ⁊ digitos pedū ex p̄te ferreos
⁊ ex parte fictiles. ex parte regnum erit
ſolidū. ⁊ ex parte contritū. ꝙ aūt vidiſti
ferrū mixtū teſte ex luto. cōmiſcebun/
tur quidem humano ſemini ſed nō ad
herebūt ſibi. ſicuti ferrū miſceri nō po/
teſt teſte. In dieb⁹ aūt regnorum illoꝝ
ſuſcitabit deus celi regnū. quod in eter
num non diſſipabitur ⁊ regnum eius
alteri populo non tradetur. Cōminuet
autem et conſumet vniuerſa regna hec
⁊ ipm̄ ſtabit in eternum. Secūdum ꝙ
vidiſti ꝙ de monte abſciſus ē lapis ſine
manib⁹ ⁊ cōminuit teſtam ⁊ ferrū ⁊ es
argentum ⁊ aurū. deus magnus oſten
dit regi que ventura ſunt poſtea. ⁊ verū
eſt ſomnium et fidelis interpretatio eiꝰ
Tunc rex nabuchodonoſor cecidit in fa
ciem ſuam ⁊ danielem adorauit. ⁊ hoſti
as ⁊ incenſum precepit vt ſacrificarēt
ei. Loquens ergo rex ait danieli. Uere
deus veſter deus deorum eſt ⁊ dominus
regum reuelans miſteria. quoniam tu
potuiſti aperire hoc ſacramentum. Tūc
rex danielem in ſublime extulit. ⁊ mu/
nera multa ⁊ magna dedit ei. Et conſti
tuit eum principē ſuꝑ omnes prouin/
tias babilonis. ⁊ prefectū ⁊ magiſtrum
ſuper cunctos ſapiētes babilonis. Da/
niel autem poſtulauit a rege ⁊ cōſtituit
ſuper opera prouintie babilonis ſidrac
miſac ⁊ abdenago. Ipſe autem daniel
erat in forib⁹ regis. III

n Abuchodonoſor rex fecit ſtatuā
auream altitudine cubitoꝝ ſex
aginta. latitudine cubitoꝝ ſex.
⁊ ſtatuit eam in campo duran prouin/
tie babilonis. Itaq; nabuchodonoſor
rex miſit ad congregādos ſatrapas ma
giſtratus ⁊ iudices duces ⁊ tirannos ⁊
prefectos omneſq; principes regionū
vt conuenirent ad dedicatōnem ſtatue
quā erexerat nabuchodonoſor rex. Tūc
congregate ſunt ſatrape magiſtratus ⁊
iudices duces et tiranni ⁊ optimates q̄
erant in poteſtatib⁹ conſtituti ⁊ vniuer
ſi principes regionum vt conuenirent
ad dedicatōnem ſtatue quā erexerat na
buchodonoſor rex. Stabant autem in
conſpectu ſtatue quā poſuerat nabucho
donoſor rex. ⁊ preco clamabat valenter
Uobis dicitur populis tribubus ⁊ lin
guis in hora qua audieritis ſonitū tube
⁊ fiſtule ⁊ cithare ſambuce ⁊ pſalterii ⁊
ſimphonie ⁊ vniuerſi generis muſico/
rū cadentes adorate ſtatuam auream
quā cōſtituit nabuchodonoſor rex. Si
quis aūt nō proſtratus adorauerit. ea/
dem hora mittetur in fornacē ignis ar/
dentis. Poſt hec igitur ſtatim vt audie
rūt om̄es populi ſonitum tube fiſtule ⁊
cithare ſambuce ⁊ pſalterii ſimphonie
⁊ om̄is generis muſicoꝝ. cadentes om
nes populi tribus ⁊ lingue adorauerūt
ſtatuam auream quam cōſtituerat na/

buchodonoſoꝛ rex. Statimqꝫ in ipo tē
poꝛe accedentes viri chaldei accuſaue/
rūt iudeos. dixerūtqꝫ nabuchodonoſoꝛ
regi. Rex in eternū viue. Tu rex poſui/
ſti decretum vt omnis homo qui audie
rit ſonituꝫ tube fiſtule ⁊ cithare ſambu
ce ⁊ pſalterij ⁊ ſimphonie ⁊ vniuerſi ge
neris muſicoꝝ. proſternat ſe et adoꝛet
ſtatuam auream ſi quis autem non ꝓ/
cidens adoꝛauerit. mittatur in foꝛnacē
ignis ardētis. Sūt ergo viri iudei q̄s
cōſtituiſti ſup opera regionis babilonie
ſidrac miſac ⁊ abdenago viri iſti cōtem
pſerūt rex decretum tuum. Deos tuos
non colunt. ⁊ ſtatuam auream quā ere
xiſti non adoꝛant. Tunc nabuchodono
ſoꝛ in furoꝛe ⁊ ira precepit vt adducerē/
tur ſidrac miſac ⁊ abdenago. Qui con/
feſtim adducti ſunt in cōſpectu regis ꝓ
nūciansqꝫ nabuchodonoſoꝛ rex ait eis.
Vere ne ſidrac miſac ⁊ abdenago deos
meos non colitis. ⁊ ſtatuam aureā quā
conſtitui nō adoꝛatis. Nūc ḡ ſi eſtis pa
rati quacūqꝫ hoꝛa audieritis ſonitū ſtu/
be fiſtule cithare ſambuce et pſalterij et
ſimphonie omniſqꝫ generis muſicoꝛuꝫ
proſternite vos ⁊ adoꝛate ſtatuam quā
feci. quod ſi non adoꝛaueritis. eadē ho/
ra mittemini in foꝛnacem ignis arden
tis. Et quis eſt deus qui eripiet vos de
manu mea. Reſpondētes ſidrac miſac
⁊ abdenago. dixerunt regi nabuchodo/
noſoꝛ. Nō opoꝛtet nos de hac re reſpon
dere tibi. Ecce enim deus noſter quem
colim᷒ pōt eripere nos de camino ignis
ardentis. ⁊ de manib᷒ tuis o rex liberare
Quod ſi noluerit. notū ſit tibi rex qꝛ
deos tuos non colimus. ⁊ ſtatuam au/
ream quā erexiſti nō adoꝛamus. Tunc
nabuchodonoſoꝛ repletus eſt furoꝛe. et
aſpectus faciei illius immutatus ē ſup
ſidrac miſac ⁊ abdenago. et precepit vt
ſuccēderetur foꝛnax ſeptuplum q̄ꝫ ſuc/
cendi conſueuerat. et viris foꝛtiſſimis
de exercitu ſuo iuſſit vt ligatis pedibus
ſidrac miſac ⁊ abdenago mitterēt eos
in foꝛnacē ignis ardentis. Et cōfeſtim
viri illi vincti cum brachijs ſuis ⁊ thia
ris ⁊ calciamētis ⁊ veſtib᷒ miſſi ſunt in
mediū foꝛnacis ignis ardentis. Nā iuſ/
ſio regis vrgebat. Foꝛnax autem ſuc/
cenſa erat nimis. poꝛro viros illos qui
miſerant ſidrac miſac ⁊ abbenago int/
fecit flamma ignis. Viri aūt hi tres. i.
ſidrac miſac et abdenago ceciderūt ī me
dio camino ignis ardētꝫ colligati. Que
ſequūtur in hebreis voluminibus non
repperi. Et ambulabant in medio flā/
me. laudantes deum ⁊ benedicentes do
mino. Stans autē aſarias oꝛauit ſic.
Aperiensqꝫ os ſuum in medio ignis ait
Benedictus es domine deus patrū no/
ſtroꝛum. ⁊ laudabile et glorioſuꝫ nomē
tuum in ſecula. quia iuſtus es in omni
bus q̄ feciſti nobis. ⁊ vniuerſa opera tua
vera ⁊ vie tue recte. ⁊ omnia iudicia tua
vera. Judicia enim vera feciſti iuxta o/
mnia que induxiſti ſup nos ⁊ ſuper ciui
tatem ſanctam patrum noſtroꝛum hie
ruſalem quia in veritate ⁊ in iudicio in/
duxiſti omīa hec propter peccata noſtra
Peccauimus enī et inique egimus re/
cedentes a te ⁊ deliquimus in omnib᷒.
⁊ precepta tua non audiuimus nec ob/
ſeruauimus nec fecimus ſicut precepe/
ras nobis vt bene nobis eēt. Oīa ergo
que induxiſti ſuper nos ⁊ vniuerſa que
feciſti nobis in vero iudicio feciſti. ⁊ tra
didiſti nos in manib᷒ inimicoꝛum iniq̄
rum ⁊ peſſimoꝛum preuaricatoꝛumqꝫ ⁊
regi ⁊ iniuſto ⁊ peſſimo vltra omnē ter/
ram. Et nunc nō poſſumus aperire os.
Confuſio ⁊ obprobriū facti ſumus ſer/
uis tuis ⁊ his qui colebant te. Ne q̄ſu/
mus tradas nos in ꝑpetuum propter
nomen tuum. ⁊ ne diſſipes teſtamentū
tuū neqꝫ auferas miſericoꝛdiam tuam
a nobis propter abraam dilectū tuū et
yſaac ſeruū tuum et iſrael ſanctum tuū
quib᷒ locutus es pollicens q̄ multipli/
cares ſemen eoꝛum ſicut ſtellas celi. et
ſicut arenam q̄ eſt in litoꝛe maris. quia
dn̄e imminuti ſumus plus q̄ꝫ oēs gen/
tes. ſumuſqꝫ humiles in vniuerſa tra
hodie ꝓpter pctā nr̄a. et nō ē in tp̄e hoc
pīceps ⁊ dux ⁊ propheta neqꝫ holocau/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſtum neqꝫ ſacrificiū neqꝫ oblatio neqꝫ
incenſum neqꝫ locus pmitiaꝝ corā te
vt poſſum⁹ inuenire miſericordiā tuā
ſed in animo contrito ⁊ ſpū hūilitatis
ſuſcipiamur. Sicut in holocauſto arie
tū ⁊ tauroꝝ ⁊ ſicut in milib⁹ agnoꝝ pin
guiū ſic fiat ſacrificiū nr̄m in cōſpectu
tuo hodie vt placeat tibi. qm̄ nō ē cōfu
ſio ꝯfidētib⁹ ī te. Et nūc ſeqmur te ī to
to corde ⁊ timemus te. ⁊ q̄rimus faciē
tuam. Ne confundas nos. ſed fac nobi
ſcū iuxta manſuetudinem tuam et ſm̄
multitudinem miſericordie tue ⁊ erue
nos in mirabilib⁹ tuis. et da gloriā no-
mini tuo domine. ⁊ confundantur oēs
qui oſtendunt ſeruis tuis mala. Con-
fundātur in omnipotētia. ⁊ robur eorū
conteratur et ſciant quia tu es domin⁹
deus ſolus ⁊ glorioſus ſup orbem terra
rū. Et non ceſſabant qui miſerant eos
miniſtri regis ſuccēdere fornacē napta
⁊ ſtuppa ⁊ pice ⁊ malleolis. et effunde-
batur flamma ſup fornacem cubitis q̄-
draginta nouem. ⁊ erupit et incēdit q̄s
reperit iuxta fornacē de chaldeis. An-
gelus autem domini deſcendit cum aſa
ria ⁊ ſocijs eius in fornacem. et excuſſit
flammam ignis de fornace et fecit me-
dium fornacis quaſi ventum roris flā-
tem. ⁊ nō tetigit eos omnino ignis ne-
qꝫ contriſtauit nec quicq̄ moleſtie intu
lit. Tūc hi tres quaſi ex vno ore lauda
bant ⁊ glorificabant ⁊ benedicebāt de-
um in fornace dicētes. Benedictus es
domine deus patrum noſtrorū. ⁊ lau-
dabilis ⁊ glorioſus ⁊ ſuperexaltatus in
ſecula. Et benedictū nomen glorie tue
ſanctum. ⁊ laudabile ⁊ ſuperexaltatum
in omnibus ſeculis. Benedictus es in
templo ſancto glorie tue ⁊ ſuper lauda-
bilis ⁊ ſupergloriosus in ſecula. Bene-
dictus es in throno regni tui. ⁊ ſuplau
dabilis ⁊ ſuperexaltatus in ſecula. Be-
nedictus es qui intueris abiſſos et ſe-
des ſuper cherubin ⁊ laudabilis ⁊ ſuper
exaltatus in ſecula. Benedictus es in
firmamento celi. ⁊ laudabilis ⁊ glorio-
ſus in ſecula. Benedicite omnia opera
domini domino. laudate ⁊ ſuperexalta-
te eū in ſecula. Benedicite āgeli dn̄i do-
mino laudate ⁊c̄. Bn̄dicite celi domio.
lau. Bn̄dicite aque oēs q̄ ſup celos ſunt
domino. lau. Bn̄dicite omnes virtutes
domini domino. lau. Bn̄dicite ſol ⁊ lu-
na domino. lau. Bn̄dicite ſtelle celi do-
mino. lau. Benedicite imber et ros do-
mino. lau. Benedicite omnis ſpūs dei
domino. lau. Benedite ignis ⁊ eſtus do
mino lau. Benedicite frigus ⁊ eſtas do
mino. lau. Bn̄dicite rores ⁊ pruina do-
mino. lau. Bn̄dicite gelu ⁊ frigus dn̄o
lau. Bn̄dicite glacies ⁊ niues dn̄o. lau.
Benedicite noctes et dies dn̄o. lauda.
Benedicite lux et tenebre domino. lau.
Benedicite fulgura ⁊ nubes dn̄o. laud.
Benedicat terra dn̄m. laudet ⁊ ſupex-
altet eū in ſecula. Benedicite montes
⁊ colles dn̄o. lauda. Benedicite vniuer
ſa germinātia in terra dn̄o. lau. Bene-
dicite fontes dn̄o. lau. Benedicite ma-
ria ⁊ flumina dn̄o. laud. Bn̄dicite cete
⁊ omnia q̄ mouētur in aquis dn̄o. lau.
Benedicite omnes volucres celi domi-
no. lau. Benedicite omnes beſtie ⁊ peco
ra dn̄o. lau. Benedicite filij hominū do
mino. lau. Benedicat iſrael dominum.
laudet ⁊ ſuperexaltet eū in ſecula. Bene-
dicite ſacerdotes dn̄i dn̄o. lau. Benedi
cite ſerui domini domino. lau. Benedi
cite ſpūs ⁊ anime iuſtoꝝ domino. laud.
Benedicite ſancti ⁊ humiles corde do-
mino. lau. Benedicite anania aſaria mi
ſael domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eū
in ſecula. qꝛ eruit nos de inferno et ſal-
uos fecit de manu mortis. et liberauit
nos de medio ardentis flāme. ⁊ de me-
dio ignis eruit nos. Confitemini dn̄o
qm̄ bonus. qm̄ in ſeculū miſericordia
eius. Benedicite oēs religioſi domi-
no deo deorum. laudate ⁊ confitemī ei.
quia in oīa ſecula miſericordia eius.

Hucuſqꝫ in hebreo non habetur. ⁊ q̄
poſuim⁹ de theodotionis editiōe trāſla
ta ſunt. Tunc nabuchodonoſor rex ob-
ſtupuit ⁊ ſurrexit ꝓpere. ⁊ ait optiātib⁹
ſuis. Nōne tres viros miſim⁹ in medio

ignis cõpeditos. Qui reſpondentes re
gi dixerunt. Vere rex. Reſpondit rex et
ait. Ecce ego video quatuoꝛ viros ſolu
tos ⁊ ambulantes in medio ignis. ⁊ ni
hil coꝛruptionis in eis eſt. ⁊ ſpecies q̃r-
ti ſimilis filio dei. Tũc acceſſit rex nabu
chodonoſoꝛ ad oſtiũ foꝛnacis ignis ar-
dentis ⁊ ait. Sidrac miſac ⁊ abdenago
ſerui dei excelſi egredimini ⁊ venite. ſta
timq; egreſſi ſunt ſidrac miſac et abde-
nago de medio ignis. Et congregati ſa
trape magiſtratus ⁊ iudices ⁊ potentes
regis contemplabãtur viros illos. quo
niam nihil poteſtatis habuiſſet ignis in
coꝛpoꝛib⁹ eoꝛum. ⁊ capillus capitis eoꝝ
non eſſet aduſtus. ⁊ ſaraballa eoꝛũ nõ
fuiſſent immutata. ⁊ odoꝛ ignis nõ trã
ſiſſet per os ei⁹. Et erumpens nabucho
donoſoꝛ ait. Benedictus deus eoꝛũ ſi-
drac videlicz miſac ⁊ abdenago. q̃ miſit
angelũ ſuum ⁊ eruit ſeruos ſuos q̃ cre
diderunt in eum. ⁊ verbum regis imu-
tauerunt. ⁊ tradiderunt coꝛpoꝛa ſua ne
ſeruirent ⁊ ne adoꝛarent omnem deuz
excepto deo ſuo. A me ergo poſitum eſt
hoc decretum vt omnis populus trib⁹
et lingua q̃cunq; locuta fuerit blaſphe-
miã contra deuz ſidrac miſac ⁊ abdena-
go diſpereat. ⁊ domus eius vaſtet̃. Ne-
q; enim eſt alius deus qui poſſit ita ſal-
uare. Tunc rex pꝛomouit ſidrac miſac
⁊ abdenago in pꝛouintia babilonis. na
buchodonoſoꝛ rex omnib⁹ populis gẽ-
tibus ⁊ linguis qui habitant in vniuer
ſa terra. pax vobis multiplicetur. Si-
gna ⁊ mirabilia fecit apud me deus ex-
celſus. Placuit ergo mihi pꝛedicare ei⁹
ſigna quia magna ſunt ⁊ mirabilia ei⁹.
quia foꝛtia. ⁊ regnum eius. quia regnũ
ſempiternum. ⁊ poteſtas eius in gene-
ratione ⁊ generationem. IIII

(e)Go nabuchodonoſoꝛ q̃etus e-
ram in domo mea. ⁊ floꝛens in
palatio meo. Somnium vidi
quod perterruit me. et cogitatões mee
in ſtratu meo ⁊ viſiões capitis mei cõ
turbauerunt me. Et per me pꝛopoſitũ
eſt decretum vt introducerentur in cõ
ſpectu meo cuncti ſapientes babilonis
⁊ vt ſolutionẽ ſomnij indicarent mihi.
Tunc ingrediebantur arioli magi chal
dei ⁊ aruſpices ⁊ ſomniũ narraui in cõ
ſpectu eoꝛum ⁊ ſolutionem eius nõ in-
dicauerunt mihi. donec collega ingreſ-
ſus eſt in conſpectu meo daniel. cui no
men balthaſar ſ̃m nomẽ dei mei q̃ ha-
bet ſpiritum deoꝛum ſanctoꝝ in ſemet-
ipõ. ⁊ ſomnium coꝛam ipõ locutus ſuz
Balthaſar pꝛinceps ariolozum quoniã
ego ſcio q̃ ſpiritum deoꝛum ſanctoꝛuz
habeas in te ⁊ omne ſacramentum non
eſt impoſſibile tibi. viſiones ſomnioꝛũ
meoꝛum quas vidi. ⁊ ſolutionem earũ
narra. Viſio capitis mei in cubili meo.
Videbam ⁊ ecce arboꝛ in medio terre ⁊
altitudo ei⁹ nimia. Magna arboꝛ ⁊ foꝛ-
tis. ⁊ proceritas eius contingens celũ.
Aſpectus illius erat vſq; ad terminos
vniuerſe terre. Folia eius pulcerrima.
⁊ fructus eius nimius ⁊ eſca vniuerſo-
rum in ea. Subter eam habitabãt ani
malia ⁊ beſtie. ⁊ in ramis ei⁹ cõuerſabã
tur volucres celi. ⁊ ex ea veſcebat̃ oĩs ca
ro. Videbam in viſione capitis mei ſu
per ſtratum meũ. ⁊ ecce vigil ⁊ ſanctus
de celo deſcẽdit. clamauit foꝛtiter. ⁊ ſic
ait. Succidite arboꝛez ⁊ p̃cidite ramos
eius excutite folia eius. ⁊ diſpergite fru
ctus eius. fugiant beſtie que ſubter eaz
ſunt volucres de ramis eius. Verunta
men germen radicum eius in terra ſi-
nite. et alliget̃ vinculo ferreo et ereo in
herbis q̃ foꝛis ſunt. ⁊ roꝛe celi tingatur.
⁊ cũ feris pars eius in herba terre. Coꝛ
eius ab humano commutetur. ⁊ coꝛ fe
re detur ei. ⁊ ſeptem tempoꝛa mutẽtur
ſuper eum. In ſententia vigilum decre
tum eſt. ⁊ ſermo ſanctoꝛum ⁊ petitõ do
nec cognoſcant viuentes quoniã dñã-
tur excelſus in regno hoĩm. ⁊ cuicunq;
voluerit dabit illud. ⁊ humilimũ homi-
nem cõſtituet ſup eũ. Hoc ſomniũ vi-
di ego nabuchodonoſoꝛ rex. Tu ḡ bal-
thaſar interp̃tatõnem narra feſtin⁹. qꝛ
omnes ſapientes regni mei non queũt
ſolutionem edicere mihi. Tu autẽ po-

tes quia ſpūs deorum ſanctoꝝ in te eſt
Tūc daniel cuius nomen balthaſar ce⸗
pit intra ſemetipm̄ tacitus cogitare q̄ſi
ſi vna hora ⁊ cogitationes eiꝰ cōturba⸗
bant euz. Rn̄dens aūt rex ait. Baltha⸗
ſar ſomniū ⁊ interpretatō eius non cō
turbent te. Reſpondit balthaſar ⁊ dixit
Domine mi ſomniū his qui te oderūt
⁊ interp̄tatio eius hoſtibꝫ tuis ſit. Arbo
rem quam vidiſti ſublimē atq; robuſtā
cuius altitudo pertingit ad celuz ⁊ aſpe⸗
ctus illius in omnem terram et rami
eius pulcerrimi et fructus eius nimiꝰ.
⁊ eſca omniū in ea. ſubter eam habitā⸗
tes beſtie agri. ⁊ in ramis eius cōmorā⸗
tes aues celi. tu es rex qui magnificatꝰ
es ⁊ inualuiſti. ⁊ magnitudo tua creuit
⁊ peruenit vſq; ad celuz. ⁊ poteſtas tua
in terminos vniuerſe terre. q̄ autē vi⸗
dit rex vigilem et ſanctum deſcendere
de celo ⁊ dicere. ſuccidite arborem ⁊ diſ
ſipate illam. attamen germen radicuz
eius in terra dimittite ⁊ vinciat̃ ferro
⁊ ere in herbis foris. ⁊ rore celi conſper⸗
gatur. ⁊ cum feris ſit pabulum eius do
nec ſeptem tempora mutētur ſuper eū.
hec eſt interpretatio ſententie altiſſimi
q̄ peruenit ſuper dominū meum regem
Eijcient te ab hominibꝫ ⁊ cū beſtijs fe⸗
riſq; erit habitatio tua. ⁊ fenum vt bos
comedes. ⁊ rore celi infunderiſ. Septē
quoq; temp̄a mutabuntur ſuper te do⸗
nec ſcias q̄ dominetur excelſus ſup̄ re⸗
gnum hominū ⁊ cuicunq; voluerit det
illud. q̄ autem p̄cepit vt relinqueretur
germem radicum eius. id ē arboris. re⸗
gnū tuum tibi manebit poſtq̄ cogno⸗
ueris poteſtatem eſſe celeſtem. Quā⸗
obrem rex cōſiliū meum placeat tibi. ⁊
peccata tua elemoſinis redime. ⁊ iniq̄⸗
tates tuas miſericordijs pauperū forſi
tan ignoſcet deus delictis tuis. Om̄ia
hec venerunt ſuper nabuchonoſor regez
Poſt finem menſium duodecim ī au⸗
la babilonis deambulabat. Reſpōdit⸗
q; rex ⁊ ait. Nonne hec eſt babilon ciui⸗
tas magna quam ego edificaui in domū
regni in robore fortitudinis mee ⁊ ī glo
ria decoris mei. Cumq; ſermo adhuc eſ
ſet in ore regis vox de celo ruit. Tibi di
citur nabuchodonoſor rex. Regnū tuū
tranſibit a te. ⁊ ab hominibus eijciēt te
⁊ cum beſtijs ⁊ feris erit habitatio tua.
fenum quaſi bos comedes. ⁊ ſeptem tē
pora mutabuntur ſuper te. donec ſcias
q̄ dominetur excelſus in regno homi⸗
num. ⁊ cuicunq; voluerit det illud. Ea⸗
dem hora ſermo completus eſt ſup̄ na⸗
buchodonoſor. ⁊ ex hominibus abiectꝰ
eſt. ⁊ fenum vt bos comedit. et rore celi
corpus eius infectum eſt. donec capilli
eius in ſimilitudinem aquilarum cre⸗
ſcerent ⁊ vngues eiꝰ quaſi vngues auī
um. Igitur poſt finem dieruz ego na⸗
buchodonoſor oculos meos ad celū le⸗
uaui. et ſenſus meus redditus ē mihi.
⁊ altiſſimo benedixi. ⁊ viuētem in ſem⸗
piternū laudaui ⁊ glorificaui. quia pote
ſtas eius poteſtas ſempiterna. ⁊ regnū
eius in generatione ⁊ generationem. ⁊
omnes habitatores terre apud eum in
nihilū reputati ſunt. Iuxta voluntatē
em̄ ſuam fecit tam in virtutibꝫ celi q̄ ī
habitatoribus terre. ⁊ non eſt qui reſi
ſtat manui eius. ⁊ dicat ei quare feciſti.
In ipſo tempore ſenſus meus reuer⸗
ſus eſt ad me. ⁊ ad honorē regni mei de
corēq; perueni ⁊ figura mea reuerſa eſt
ad me ⁊ optimates mei ⁊ magiſtratus
mei requiſierunt me. ⁊ ī regno meo re⸗
ſtitutus ſum. ⁊ magnificentia amplior
addita eſt mihi. Nūc igitur ego nabu⸗
chodonoſor. laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifi
co regem celi. quia omnia op̄a eius ve⸗
ra. ⁊ omnes vie eius iudicia. ⁊ gradien⸗
tes in ſup̄bia poteſt humiliare. V

Althaſar rex fecit grāde cōuiui
b um. optimatibus ſuis mille. ⁊
vnuſquiſq; ſm̄ ſuā bibebat eta
tem. Precepit ergo iam temulentus
vt afferrent̃ vaſa aurea ⁊ argentea que
aſportauerat nabuchodonoſor patꝰ eius
de templo qđ fuit in hieruſalem. vt bi⸗
berent in eis rex ⁊ optimates eius. vxo
reſq; eius ⁊ cōcubine. Tunc allata ſunt
vaſa aurea q̄ aſportauerat de tēplo qđ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

fuerat in hieruſalē. ⁊ biberūt in eis rex
⁊ optimates eius. vxores ⁊ cōcubine il-
lius. Bibebant vinum ⁊ laudabāt deos
ſuos aureos ⁊ argenteos ⁊ ereos ferre
os ligneoſq̧ ⁊ lapideos. In eadē hora
apparuerūt digiti quaſi manus hoīs
ſcribentis contra candelabrum in ſup-
ficie parietis aule regie. Et rex aſpicie-
bat articulos manus ſcribentis. Tunc
facies regis ꝯmutata ē. et cogitationes
eius ꝯturbabant eū ⁊ cōpages renum
eius ſoluebātur. ⁊ genua eius ad ſeinui
cem collidebātur. Exclamauit itaq̧ rex
fortiter. vt introducerent magos chal-
deos ⁊ aruſpices. Et ploq̄ns rex ait ſa-
pientibus babilonis. Quicūq̧ legerit
ſcripturā hāc ⁊ interptationē eius ma-
nifeſtam mihi fecerit. purpura veſtiet.
⁊ torquem auream habebit in collo et
tercius in regno meo erit. Tūc ingreſſi
omnes ſapientes regis non potuerunt
nec ſcripturam legere. nec interptatio-
nem eius indicare regi. Vñ rex balt ha
ſar ſatis conturbatus ē ⁊ vultus illius
immutatus eſt. Sed et optimates ei⁹
turbabātur. Regina aūt pro re que ac-
ciderat regi ⁊ optimatib⁹ eius domū cō
uiuij ingreſſa eſt. ⁊ proloquens ait. rex
in eternum viue. Non te conturbēt co
gitationes tue. neq̧ facies tua immute
tur. Eſt vir in regno tuo qui ſpūm deo
rum ſanctoꝝ habet in ſe. ⁊ in dieb⁹ pr̄is
tui ſcientia ⁊ ſapientia inuente ſunt in
eo. Nam et rex nabuchodonoſor pr̄ tu⁹
principem magorum incantatoꝝ chal-
deorum ⁊ aruſpicum conſtituit eum
Pater inquā tuus o rex. quia ſpiritus
amplior ⁊ prudentia intelligentiaq̧ et
interptatio ſomniorum ⁊ oſtēſio ſecre
torum. ac ſolutio ligatoꝝ inuēte ſunt
in eo. hoc eſt in daniele. cui rex poſuit no
men balthaſar. Nūc itaq̧ daniel vocet.
⁊ interpretationem narrabit. Igitur i
troductus eſt daniel corā rege. Ad quē
pfatus rex ait. Tu es daniel de filijs ca
ptiuitatis iude. quē adduxerat pr̄ me⁹
rex de iudea. Audiui de te quoniam ſpi
ritum deorum habeas. ⁊ ſcientia intelli
gentiaq̧ ac ſapientia ampliores inuēte
ſunt in te. Et nūc introgreſſi ſunt i cō-
ſpectu meo ſapientes magi vt ſcriptu-
ram hāc legerēt. et interptationē eius
indicarent mihi. ⁊ nequiuerūt ſenſum
huius ſermōis edicere. Porro ego au
diui de te ꝙ poſſis obſcura interpretari
⁊ ligata diſſoluere. Si ḡ vales ſcriptu-
ram legere ⁊ interpretationē eius indi
care mihi. purpura veſtieris. et torquē
aureā circa collū tuū habebis. ⁊ tercius
in regno meo pnceps eris. Ad q̄ rn̄dēs
daniel ait coram rege. Mūera tua ſint
tibi ⁊ dona domus tue alteri da. ſcriptu
ram autem legam tibi rex ⁊ interptati-
onem eius oſtendam tibi. O rex. deus
altiſſimus regnum et magnificentiam
gloriā ⁊ honorē dedit nabuchodonoſor
pr̄i tuo ⁊ pp̄ter magnificentiā quā dede
rat ei. vniuerſi pp̄li tribus ⁊ lingue tre
mebāt ⁊ metuebāt eū. Quos volebat
interficiebat. quos volebat pcutiebat
quos volebat exaltabat. ⁊ quos vole-
bat humiliabat. Quādo autem eleua-
tum ē cor ei⁹. ⁊ ſpūs illius obfirmatus
ē ad ſupbiā. depoſitꝰ ē de ſolio regni ſui.
⁊ gloria eius ablata ē. ⁊ a filijs hoīm eie
ctus ē. Sed ⁊ cor ei⁹ cū beſtijs poſitū
ē. ⁊ cū onagris erat hītatio eius. Fenū
quoq̧ vt bos comedebat. ⁊ rore celi cor
pus eius infectū eſt. donec cognoſceret
ꝙ poteſtatē haberet altiſſimus i regno
hoīm ⁊ quecūq̧ voluerit ſuſcitabit ſu-
per illud. Tu quoq̧ fili⁹ eius balthaſar
nō humiliaſti cor tuū cū ſcires hec om-
nia. ſed aduerſum dominatorē celi ele-
uatus es. Et vaſa domus ei⁹ allata ſunt
corām te. ⁊ tu ⁊ optimates tui ⁊ vxores
tue ⁊ concubine tue vinū bibiſtis in eis
Deos quoq̧ argenteos ⁊ aureos ⁊ ere
os ferreos ligneoſq̧ ⁊ lapideos. q̄ non
vidēt neq̧ audiūt neq̧ ſentiūt. lauda-
ſti. porro deū qui habet flatū tuum in
manu ſua ⁊ oēs vias tuas nō glorifi-
caſti. Idcirco ab eo miſſus ē articulus
manus que ſcripſit hoc quod exaratū
eſt. Hec eſt autē ſcriptura q̄ digeſta ē.
Mane thekel phares. Et hec interpta-

tio ſermonis Mane. numerauit deus
regnū tuū ⁊ ꝯpleuit illud. Thetel. appē
ſus es in ſtatera. ⁊ inuētus es min⁹ ha-
bens. Phares diuiſum ē regnū tuū et
datū ē medis ⁊ pſis. Tūc iubēte rege
indut⁹ ē daniel purpura ⁊ circūdata eſt
torques aurea collo eius. ⁊ p̄dicatū eſt
de eo ꝙ hr̄et ptātem tercius in regno.
Eadē nocte interfectus ē balthaſar rex
chaldeus. ⁊ darius medus ſucceſſit in
regnū. ānos nat⁹ ſexaginta duos. VI

Lacuit dario ⁊ cõſtituit ſup re
p gnum ſatrapas centum vigiti
vt eēnt in toto regno ſuo. ⁊ ſu-
per eos p̄ncipes tres ex qb; daniel vn⁹
erat vt ſatrape illis redderēt rōnem et
rex nō ſuſtineret moleſtiam. Igitr̄ da-
niel ſupabat oīes p̄ncipes ⁊ ſatrapas
qꝛ ſpūs dei amplioꝛ erat in illo. Porro
rex cogitabat conſtituere eū ſup omne
regnum. Unde principes ⁊ ſatrape q̄re
bant occaſionem vt inuenirēt danieli
ex latere regis. nullāqꝫ cauſam ⁊ ſuſpi
tionē reperire potuerūt. eo ꝙ fidelis eſ-
ſet. ⁊ omnis culpa ⁊ ſuſpitio non inue-
niretur in eo. Dixerūt ergo viri illi. nō
inueniem⁹ danieli huic aliquā occaſio-
nem niſi forte ī lege dei ſui. Tūc pꝛīci-
pes ⁊ ſatrape ſurripuerūt regi ⁊ ſic locu
ti ſunt ei. Dari rex. in eternū viue. Cō
ſiliū inierūt oēs pꝛīcipes regni tui ma
giſtratus ⁊ ſatrape. ſenatoꝛes ⁊ iudices
vt decretū impatoꝛiū exeat ⁊ edictum
vt omnis qui petierit aliquā petitionē
a quocūqꝫ deo ⁊ homine vſqꝫ ad trigin-
ta dies niſi a te rex. mittatur in lacū le-
onū. Nūc itaqꝫ rex confirma ſententiā.
⁊ ſcribe decretum vt non immutetr̄ qđ
ſtatutū eſt a medis ⁊ pſis. nec p̄uarica-
ri cuiqꝫ liceat. Porro rex darius poſu-
it edictum ⁊ ſtatuit. Qđ cū daniel ꝯpe
riſſet. i. conſtitutam legem. ingreſſus ē
domū ſuam. ⁊ feneſtris apertis in cena
culo ſuo cõtra hierl'm. trib; tempib; in
die flectebat genua ſua ⁊ adoꝛabat. ꝯfi-
tebaturqꝫ coꝛā deo ſuo ſicut ⁊ añ facere
ꝯſueuerat. Uiri ğ illi curioſius inq̄ren
tes inuenerūt danielē oꝛātē ⁊ obſecrā-
tem deūz ſuū. ⁊ accedentes locuti ſunt
regi ſuper edicto. Rex nunquid nō con
ſtituiſti vt omnis homo q̄ rogaret quē-
qꝫ de dijs et hoīb; vſqꝫ ad dies triginta
niſi te rex. mitteretr̄ in lacū leonūz. Ad
q̄s rñdēs rex ait. Uerus ſmo iuxta de-
cretum medoꝝ atqꝫ pſaꝝ. qđ p̄uaricari
nō licet. Tūc rñdērēt dixerūt coꝛā rege
Daniel de filijs captiuitatis iude non
curauit de lege tua ⁊ de edicto qđ cõſti-
tuiſti. ſed trib; tempib; per diē oꝛat ob
ſecratione ſua. Quod verbum cum au
diſſet rex. ſatis contriſtatus eſt. ⁊ p daniele poſuit coꝛ vt liberaret eū ⁊ vſqꝫ ad
occaſum ſolis laboꝛabat vt erueret illū
Uiri autem illi intelligentes regem di
xerunt ei. Scito rex qꝛ lex medoꝝ atqꝫ
pſaꝝ eſt. vt oīe decretum qđ conſtitue
rit rex non liceat immutari. Tūc rex p̄-
cepit ⁊ adduxerūt danielē. ⁊ miſerūt eū
in lacū leonū. Dixitqꝫ rex danieli. deus
tuus quem colis ſemp. ipe liberabit te.
Allatuſqꝫ ē lapis vnus et poſitus ē ſup
os laci. quē obſi[illegible]it rex anulo ſuo ⁊
anulo optimatū ſuoꝝ. ne quid fieret ꝯ
danielem. Et abijt rex in domūz ſuam
⁊ doꝛmiuit īcenatus. cibiqꝫ nō ſunt alla
ti coꝛam eo. inſup ⁊ ſomnus receſſit ab
eo. Tūc rex pꝛimo diluculo ꝯſurgēs fe-
ſtinus ad lacū leonū perexit. appꝛopin-
quāſqꝫ lacui danienilē voce lacrimabili
inclamauit. ⁊ affatus ē eū. Daniel ſer-
ue dei viuētis. deus tuus cui tu ſeruis
ſemp. putaſne valuit te liberare a leoni
bus. Et daniel regi reſpondēs ait. Rex
in eternū viue. Deus meus miſit āge-
lū ſuū ⁊ cõcluſit oꝛa leonū. ⁊ nō nocue
rūt mihi. qꝛ coꝛā eo iuſticia inuenta eſt
in me. Sꝫ ⁊ coꝛā te rex delictū nō feci.
Tūc vehemēter rex gauiſus ē ſup eo et
danielē p̄cepit educi de lacu. Eductuſ-
qꝫ ē daniel de lacu ⁊ nulla leſio inuenta
ē in eo qꝛ credidit deo ſuo. Iubēte aūt
rege adducti ſunt viri illi q̄ accuſauerāt
danielē. ⁊ in lacū leonū miſſi ſunt ipi et
filij ⁊ vxoꝛes eoꝝ. et nō puenerunt vſqꝫ
ad pauimentū laci donec arripent eos
leones. ⁊ oīa oſſa eoꝝ cōminuerunt

Tunc darius rex ſcripſit vniuerſis po-
pulis tribub⁊ ⁊ linguis hитantib⁊ i vni
uerſa t̃ra. Pax vobis multiplicet̃. a me
cõſtitutũ e et decretũ vt in vniuerſo i-
perio ⁊ regno meo tremiſcãt ⁊ paueant
deũ danielis. Ipe eſt eñi deus viuẽs ⁊
eternus in ſecula. ⁊ regnũ eius nõ diſſi
pabitur. ⁊ poteſtas eius vſq̃ in eternũ.
Ipe liberator atq̃ ſaluator faciẽs ſigna
⁊ mirabilia in celo ⁊ in terra. qui libera-
uit danielem de lacu leonũ. Porro da
niel pſeuerauit vſq̃ ad regnũ darij re-
gnumq̃ ciri pſe. VII

Ano primo balthaſar regis ba
a bilõis daniel ſomniũ vidit. vi-
ſio autez capitis eius in cubili
ſuo. Et ſomniũ ſcribẽs breui ſmõe cõ
plexendit ſummatimq̃ pſtringẽs ait. Vi
debã in viſione mea nocte. ⁊ ecce q̃tuor
venti celi pugnabãt in mari magno. et
q̃tuor beſtie grãdes aſcẽdebãt de mari
diuerſe iter ſe. Prima q̃ſi leena et alas
habebat aq̃le. Aſpiciebam donec euulſi
ſunt ale eius ⁊ ſublata ẽ de t̃ra ⁊ ſup pe-
des quaſi hõ ſtetit. ⁊ cor eius datũ ẽ ei.
Et ecce beſtia alia ſimilis vrſo. in parte
ſtetit ⁊ tres ordines erãt in ore ei⁹ ⁊ in
dentib⁊ eius. ⁊ ſic dicebant ei. Surge
comede carnes plurimas. poſt hec aſpi-
ciebã. ⁊ ecce alia q̃ſi pardus. ⁊ alas habe
bat q̃ſi auis ſup ſe. Et quatuor capita
erãt in beſtia. ⁊ poteſtas data eſt ei. poſt
hec aſpiciebaz in viſione noctis. ⁊ ecce
beſtia q̃rta terribiliſ atq̃ mirabilis ⁊ for
tis nimis. Dẽtes ferreos habebat ma
gnos. comedens atq̃ cõminuẽs ⁊ reli-
qua pedibus ſuis conculcans. Diſſimi
lis autem erat ceteris beſtijs quas vi-
deram ante eã. ⁊ habebat cornua decez
Cõſiderabã cornua. ⁊ ecce cornu aliud
puulũ ortum ẽ de medio eorũ. ⁊ tria de
cornib⁊ pmis euulſa ſunt a facie ei⁹. Et
ecce oculi q̃ſi oculi hõis erãt i cornu iſto
⁊ os loq̃ns ingentia. Aſpiciebam donec
throni poſiti ſunt. et antiquus dier̃ ſe-
dit. veſtimentũ eius cãdidũ q̃ſi nix. ⁊ ca
pilli capitis eius q̃ſi lana mũda. Thro
nus eius flamme ignis rote eiuſ ignis
accẽſus fluui⁹ igne⁹. rapidusq̃ egredie-
bat̃ a facie eius. Milia miliũ miniſtra-
bãt ei. ⁊ decies cẽtena milia aſſiſtebãt ei
Iudiciũ ſedit ⁊ libri apti ſunt. Aſpicie
bã pter vocẽ ſmonũ grãdiũ q̃s cornu
illud loq̃bat̃. Et vidi q̃m interfecta eẽt
beſtia. ⁊ periſſet corpus ei⁹ ⁊ traditũ eẽt
ad cõburendũ igni. aliar̃ q̃z beſtiar̃ abla
ta eſſet poteſtas. ⁊ tempa vite cõſtituta
eſſent eis vſq̃ ad tẽpus ⁊ tẽpus. Aſpici
ebam ergo in viſione noctis. ⁊ ecce cuz
nubib⁊ celi q̃ſi filius hõis veniebat. ⁊ vſ
q̃ ad antiquũ dier̃ puenit ⁊ in cõſpectu
eius obtulerũt eũ. Et dedit ei poteſtatẽ
⁊ honorem ⁊ regnũ. ⁊ omnes pp̃li trib⁊
⁊ lingue ipi ſeruient. Poteſtas eius po
teſtas eterna que non auferet̃. ⁊ regnũ
eius qđ nõ corrũpetur. Horruit ſpũs
meus. Ego daniel territus ſum in his
⁊ viſiones capitis mei cõturbauerũt
me. Acceſſi ad vnũ de aſſiſtẽtib⁊. ⁊ veri-
tatẽ querebã ab eo de oib⁊ his. Qui di
xit mihi interptatõnẽ ſmonũ. ⁊ docuit
me. He quatuor beſtie magne quatuor
ſunt regna q̃ conſurgent de terra. Su
ſcipient autẽ regnũ ſancti dei altiſſimi
⁊ obtinebunt regnũ vſq̃ in ſeculũ ⁊ ſe-
culũ ſeculor̃. Poſt hec volui diligẽter di
ſcere de beſtia q̃rta q̃ erat diſſimilis val
de ab oĩb⁊ ⁊ terribilis nimis. Dẽtes
⁊ vngues ei⁹ ferrei. cõedebat ⁊ cõminu
ebat. ⁊ reliq̃ pedib⁊ ſuis cõculcabat. Et
de cornib⁊ decẽ q̃ habebat in capite. ⁊ de
alio qđ ortũ fuerat. añ qđ ceciderãt tria
cornua. ⁊ de cornu illo qđ hẽbat oculoſ
⁊ os loq̃ns grandia. ⁊ maius erat ceteris
Aſpciebã. ⁊ ecce cornu illud faciebat bel
lum aduerſus ſanctos et pualebat eis
donec venit antiquus dier̃ ⁊ iudicium
dedit ſanctis excelſi. ⁊ tp̃us aduenit et
regnũ obtinuerũt ſcti. et ſic ait. Beſtia
quarta. regnũ q̃rtũ erit in terra qđ ma
ius erit oĩb⁊ regnis. ⁊ deuorabit vni-
uerſaz terrã ⁊ cõculcabit ⁊ cõminuet eã.
Porro cornua decẽ ipius regni decẽ re
ges erunt. ⁊ alius conſurget poſt eos ⁊
ipſe potẽtior erit priorib⁊. et tres reges
humiliabit. Et ſermões cõtra excelſum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

loquetur.⁊ ſanctos altiſſimi ꝯteret.Et
putabit ꝙ poſſit mutare tpa ⁊ leges.⁊
tradent̃ in manu ei⁹ vſqꝫ ad tp̄s ⁊ tpa ⁊
dimidiū tpis.Et iudiciū ſedebit vt au
ferat̃ potētia ⁊ cōterat̃ ⁊ diſpeat vſqꝫ i fi
nem regnū aūt ⁊ ptās ⁊ magnitudo re
gni q̄ eſt ſubter omne celū det̃ ꝓplo ſan
ctoꝝ altiſſimi.cuius regnū: regnū ſem
piternū ē.⁊ om̄es reges ſeruiēt ei ⁊ obe
dient.Hucuſqꝫ finis verbi.Ego daniel
multū cogitatōnib⁹ meis ꝯturbabar.⁊
facies mea mutata eſt in me.Vba autē
in corde meo conſeruaui. VIII

Anno tercio regni balthaſar re-
a gis viſio apparuit mihi.Ego
daniel poſt id qđ viderā in pri-
cipio vidi in viſione mea cum eſſem in
ſuſis caſtro qđ ē in helam regione.vidi
aūt in viſione eē me ſup portā vlai.⁊ le
uaui oculos meos ⁊ vidi.Et ecce aries
vnus ſtabat an̄ paludē hn̄s cornua ex-
celſa.⁊ vnū excelſius altero atqꝫ ſuccre-
ſcēs.Poſtea vidi arietem cornib⁹ venti
lantē ꝯ occidentē ⁊ ꝯ aqlonē ⁊ ꝯ meridi
em.⁊ om̄es beſtie nō poterāt reſiſtere ei
neqꝫ liberari de manu ei⁹ fecitqꝫ ſm vo
luntatē ſuā ⁊ magnificatus eſt.Et ego
intelligebam.Ecce aūt hircus capraꝝ
veniebat ab occidente ſup faciē totius
t̃re ⁊ non tangebat t̃raꝫ.Porro hircus
hēbat cornu inſigne int̃ oculos ſuos et
venit vſqꝫ ad arietem illū cornutū quē
viderā ſtantē ante portaꝫ ⁊ cucurrit ad
eū in ipetu fortitudis ſue.Cūqꝫ appro-
pinqſſet ꝓpe arietē efferatus eſt in eum
⁊ pcuſſit arietem et cōminuit duo cor-
nua eius.⁊ nō poterat aries reſiſtere ei
Cūqꝫ eū miſiſſet in t̃ram ꝯculcauit.et
nemo qbat liberare arietē de manu ei⁹
Hircus aūt capraꝝ magnus factus eſt
nimis.Cūqꝫ creuiſſet fractuꝫ eſt cornu
magnū ⁊ orta ſunt quatuor cornua ſub
ter illud p quatuor ventos celi.De vno
aūt ex eis egreſſum ē cornu vnū modi
cū.⁊ factū ē grāde cōtra meridiē ⁊ con-
tra orientē ⁊ ꝯtra fortitudinē.Et ma-
gnificatum ē vſqꝫ ad fortitudinē celi.⁊
deiecit de fortitudine ⁊ de ſtellis.⁊ ꝯcul-
cauit eas.Et vſqꝫ ad principem fortitu
dinis magnificatuꝫ ē.⁊ ab eo tulit iuge
ſacrificiū.⁊ deiecit locū ſanctificationis
eius.Robur aūt datū ē ei ꝯ iuge ſacrifi
cium ꝓpter peccata.⁊ proſternet̃ veritas
in terra.⁊ ꝓſperabit̃ et faciet.Et audiui
vnū de ſanctis loqntē.⁊ dixit vn⁹ ſctūs
alteri neſcio cui loqnti.vſqꝫ q̄ viſio ⁊ iu
ge ſacrificiū ⁊ peccatū deſolationis que
facta ē ⁊ ſanctuariū ⁊ fortitudo ꝯculca-
bit̃.⁊ dixit ei.Vſqꝫ ad veſpam et mane
duo milia trecēti.⁊ mūdabitur ſanctua
riū.Factū ē aūt cū viderem ego daniel
viſionē ⁊ q̄rerē intelligentiā.ecce ſtetit
in ꝯſpectu meo q̄ſi ſpēs viri.Et audiui
vocem viri inter vlai ⁊ clamauit et ait.
Gabriel fac intelligere iſtū viſionē.Et
venit.⁊ ſtetit iuxta vbi ego ſtabā.Cūqꝫ
veniſſet pauēs corrui in faciē meaꝫ.Et
ait ad me.Intellige fili hois.qm̄ i tpe
finis cōplebit̃ viſio.Cūqꝫ loqret̃ ad me
collapſus ſum ꝓnus in terram.Et teti
git me ⁊ ſtatuit me in gradu meo dixit
qꝫ mihi.Ego oñdam tibi q̄ futura ſunt
in nouiſſimo maledictionis.qm̄ habet
tp̄s finē ſuū.Aries quē vidiſti hr̄e cor-
nua rex medoꝝ ē atqꝫ pſarū porro hirc⁹
capraꝝ rex grecoꝝ ē ⁊ cornu grande qđ
erat int̃ oculos eius.ipe ē rex primus.
ꝙ aūt fracto illo ſurrexerūt quatuor ꝓ
eo.q̄tuor reges de gente eius ꝯſurgent
ſed nō in fortitudine ei⁹.Et poſt regnū
eoꝝ cū creuerint iniqtates.ꝯſurget rex
impudēs facie ⁊ intelligēs ꝓpoſitiones
⁊ roborabit̃ fortitudo ei⁹.ſed nō in viri-
bus ſuis.⁊ ſupra q̄ꝫ credi pōt vniuerſa
vaſtabit ⁊ ꝓſpabit̃ ⁊ faciet.Et interfici
et robuſtos ⁊ ꝓplm ſctōꝝ ſm volūtateꝫ
ſuā.⁊ diriget̃ dolus in manu eius.⁊ cor
ſuū magnificabit.⁊ in copia reꝝ oim oc
cidet plurimos.Et ꝯ principē principū
ꝯſurget et ſine manu cōteret̃.Et viſio
veſpe ⁊ mane q̄ dicta ē vera ē.Tu ḡ viſi
onē ſigna.q² poſt multos dies erit.Et
ego daniel langui ⁊ egrotaui p dies.cū
qꝫ ſurrexiſſem faciebam opa regis ⁊ ſtu
pebam ad viſionem ⁊ non erat qui int̃-
p̄taretur. IX

N āno pˀmo darij filij aſſueri
i de ſemie medoꝝ q̇ impauit ſuꝑ
regnū chaldeoꝝ āno vno regni
eius. ego daniel intellexi ī libꝛis nūerū
annoꝝ de q̄ factus eſt ſmo dn̄i ad hiere
miā ꝓphetā. vt cōpleretur deſolationis
hierlm ſeptuaginta anni. ⁊ poſui faciez
meā ad dn̄m deū meū rogare ⁊ depreca
ri ī ieiunijs ſacco ⁊ cinere. ⁊ oraui dn̄m
deū. ⁊ cōfeſſus ſum ⁊ dixi. Obſecro do/
mine deus magne ⁊ terribibilis cuſtodi
ens pactū ⁊ miam diligētibꝰ te ⁊ cuſto/
dientibꝰ mādata tua. peccauimꝰ iniq̄ta
tem fecimꝰ. impie egimus. ⁊ receſſimꝰ
⁊ declinauimus a mādatis tuis ac iudi/
cijs. Nō obediuimus ſuis tuis ꝓphetꝫ
q̄ locuti ſunt in noīe tuo regibus nr̄is
principibꝰ nr̄is. p̄ribꝰ nr̄is omniqꝫ ꝑplo
terre. Tibi dn̄e iuſticia. nob aūt ꝯfuſio
faciei ſicut ē hodie viro iuda. ⁊ hītatori
bus hierl̄m ⁊ om̄i iſrl̄. his q̄ ꝓpe ſunt. ⁊
his q̄ ꝓcul ſi vniuerſis t̄ris ad q̄s eieci/
ſti eos ꝓpter iniq̄tates eoꝝ in q̄bꝰ pecca
uerūt in te dn̄e. Nob ꝯfuſio faciei. regi/
bus nr̄is ꝑncipibꝰ nr̄is et p̄ribꝰ nr̄is. q̄
peccauerūt. Tibi aūt dn̄o deo nr̄o mia ⁊
ꝓpiciatio. qꝛ receſſimꝰ a te. ⁊ nō audiui/
mus vocē dn̄i dei nr̄i vt ābularemꝰ ī le
ge eiꝰ quā poſuit nob p ſuos ſuos ꝓphe
tas. ⁊ oīs iſrl̄ preuaricati ſunt legē tuaz
⁊ declinauerūt ne audirēt vocem tuā. ⁊
ſtillauit ſuꝑ nos maledictō ⁊ deteſtatō
q̄ ſcripta ē in libꝛo moiſi ſui dei qꝛ pec/
cauimus ei. et ſtatuit ſermōes ſuos q̄s
locutus ē ſuꝑ nos et ſuꝑ ꝑncipes nr̄os.
qui iudicauerūt nos vt ſupinduceret ī
nos magnū malū quale nunqꝫ fuit ſub
omni celo. ſm q̄ factū ē ī hierl̄m. ſicut
ſcriptū ē in lege moiſi. Omne malum
hoc venit ſuꝑ nos. Et nos rogauimus
faciē tuā dn̄e deus nr̄ vt reuerteremur
ab iniq̄tatibꝰ nr̄is. ⁊ cogitaremꝰ verita/
tem tuā. Et vigilauit dn̄s ſuꝑ maliciā.
⁊ adduxit eā ſuꝑ nos. Juſtus dn̄s deus
nr̄ in oībꝰ opibꝰ ſuis q̄ fecit. Nō em̄ au
diuimus vocem eius. Et nūc dn̄e deus
nr̄ q̄ eduxiſti ꝑplm tuuz de terra egipti ī
manu forti. ⁊ feciſti tibi nomen ſm diē
hanc peccauimus iniq̄tatez fecimꝰ dn̄e
in oēm iuſticiā tuā. Auertaꝛ obſecro ira
tua ⁊ furor tuus a ciuitate tua hierl̄m ⁊
a mōte ſcō tuo. Propt̄ pctā em̄ nr̄a et
iniq̄tates patrū nr̄oꝝ. hierl̄m ⁊ ꝑpls tu/
us in obꝓbꝛiū ſunt oībꝰ ꝑ circuitū
noſtrū. Nunc ergo exaudi deus noſter
orationem ſerui tui ⁊ ꝑces eius. ⁊ oſtē/
de faciem tuā ſuper ſanctuariū tuū qḋ
deſertum eſt. Propter temetipm incli
na deus meus aurē tuā. ⁊ audi. aperi o/
culos tuos ⁊ vide deſolationē nr̄am et
ciuitatē ſuꝑ quā inuocatū ē nomē tuū.
Neqꝫ em̄ in iuſtificatōibꝰ noſtris. pro
ſternimus preces ante faciē tuā. ſed in
miſeratōibꝰ tuis multis. Exaudi dn̄e
placare dn̄e attende ⁊ fac. Ne moreris
ꝓpter temetipm deus meus. qꝛ nomen
tuū inuocatū ē ſuꝑ ciuitatē et ſuper po/
pulum tuum. Cūqꝫ adhuc loquerer et
orarem ⁊ confiterer peccata mea ⁊ pecca
ta ꝑpli mei iſrl̄ vt proſternerem preces
meas in cōſpectu dei mei ꝓ monte ſcō
dei mei. adhuc me loq̄nte ī oꝛōne mea
ecce vir gabriel quē videraz in viſiōe a
ꝑncipio cito volās tetigit me in tp̄e ſa/
crificij veſptini. ⁊ docuit me ⁊ locutus ē
mihi. dixitqꝫ. Daniel nūc egreſſus ſum
vt docerem te ⁊ itelligeres. Ab exordio
precū tuaꝝ egreſſus eſt ſmo. Ego aūt
veni vt īdicarē tibi quia vir deſiderioꝝ
es. Tu aūt animaduerte ſmonem. ⁊ ī
tellige viſionē. Septuaginta ebdoma
des abbreuiate ſunt ſuꝑ ꝑplm tuum et
ſuꝑ vrbē ſanctā tuā vt ꝯſumeꝛ ꝑuari/
catio. ⁊ finē accipiat pctm̄ ⁊ deleaꝛ iniq̄
tas ⁊ adducaꝛ iuſticia ſempiterna. ⁊ im
pleatur viſio ⁊ ꝓphetia. ⁊ vngaꝛ ſanctꝰ
ſanctoꝛuz. Scito ergo ⁊ animaduerte
ab exitu ſermonis vt iteꝝ edificeꝛ hie/
ruſalē vſqꝫ ad xp̄m ducez. hebdomades
ſeptē ⁊ hebdomades ſexagintadue erūt
⁊ rurſum edificabiꝛ platea ⁊ muri ī an/
guſtia tempoꝛuz. Et poſt hebdomades
ſexagintaduas occidetur xp̄us ⁊ nō erit
eius populus qui eum negaturus eſt.
Et ciuitatem ⁊ ſanctuarium diſſipabit
populus cum duce venturo. ⁊ finis eiꝰ

vaſtitas. ⁊ poſt finem belli ſtatuta deſo
latio. Confirmabit autem pactis mul-
tis hebdomada vna ⁊ in dimidio hebdo
madis deficiet hoſtia et ſacrificium. Et
erit in templo abominatio deſolatõnis
⁊ vſq ad conſumationem ⁊ finem pſe
uerabit deſolatio. X
Anno tercio regni ciri regis pſa
a rum vbū reuelatum ē danieli
cognomēto balthaſar. ⁊ vbum
vez ⁊ fortitudo magna. intellexitq ſer-
monē. Intelligentia eñi ē opus in viſi
one. In dieb illis ego daniel lugebaz
triū hebdomadaz dieb. panē deſidera-
bilē nō comedi. ⁊ caro ⁊ vinū nō introie
rūt in os meū. Sed neq vnguēto vn-
ctus ſum. donec cōplerētur triū hebdo-
madaz dies. Die aūt viceſima ⁊ quar-
ta mēſis primi erā iuxta fluuiū magnū
q̄ ē tigris. ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi.
Et ecce vir vnus veſtitus lineis. et re-
nes eius accincti auro obriſo. ⁊ corpus
ei' q̄ſi chriſolitus. ⁊ facies ei' velut ſpe-
cies fulguris ⁊ oculi ei' vt lāpas ardēs
⁊ brachia ei' et q̄ deorſum ſunt vſq ad
pedes q̄ſi ſpēs eris cādentis. ⁊ vox ſmo
nū ei' vt vox multitudinis. Uidi autē
ego daniel ſolus viſionem. porro viri q̄
erāt mecū nō viderūt. ſed terror nimi'
irruit ſup eos. ⁊ fugerūt in abſcōditu z.
Ego aūt relictus ſolus vidi viſionem
grandē hāc. ⁊ nō remāſit in me fortitu
do. ſed ⁊ ſpēs mea immutata ē in me ⁊
emarcui nec habui quicq viriū. Et au
diui vocem ſermonū eius ⁊ audiēs ia-
cebā cōſternatus ſup faciē meā. ⁊ vult'
meus herebat terre. Et ecce man' teti
git me: ⁊ erexit me ſup genua mea. ⁊ ſu
per articulos manuū mearū. ⁊ dixit ad
me. Daniel vir deſideriorz intellige ver
ba q̄ ego loquor ad te. ⁊ ſta in gradu tuo
Nūc eñi ſum miſſus ad te. Cūq dixiſ-
ſet mihi ſmonē iſtū. ſteti tremēs. ⁊ ait
ad me. Noli metuere daniel. q2 ex die
primo q̄ poſuiſti cor tuū ad intelligēdū
vt te affligeres in cōſpectu dei tui. exau-
dita ſunt vba tua. ⁊ ego veni pp̄ter ſer
mones tuos. Princeps aūt regni pſaz
reſtitit mihi viginti ⁊ vno dieb. ⁊ ecce
michael vnus de principib primis. ve-
nit in adiutoriū meū et ego remāſi ibi
iuxta regē pſaz. Ueni aūt vt docerez te
q̄ ventura ſunt ppl'o tuo in nouiſſimis
dieb quoniā adhuc viſio in dies. Cum
q loq̄retur mihi huiuſcemodi verbis.
deieci vultū meū ad terraz ⁊ tacui. Et
ecce q̄ſi ſil'itudo filij hoīs tetigit labia
mea ⁊ aperiēs os meū locutus ſum. et
dixi ad eū q̄ ſtabat cōtra me. Dñe mi in
viſione tua diſſolute ſunt cōpages mee
⁊ nihil in me remanſit virium. Et quō
poterit ſeruus domini mei loqui cū do-
mino meo. Nihil enim in me reman-
ſit viriuz. ſed ⁊ halitus meus interclu-
ditur. Rurſum ergo tetigit me q̄ſi vi-
ſio hominis. ⁊ cōfortauit me ⁊ dixit. no
li timere vir deſideriorz pax tibi. cōforta
re ⁊ eſto robuſtus. Cūq loq̄ret mecū.
conualui ⁊ dixi. Loquere dñe mi q2 con
fortaſti me. Et ait. Nūquid ſcis q̄re ve-
nerim ad te. Et nūc reuertar vt prelier
aduerſum principē pſarum. Cum eñi
egrederer apparuit princeps grecorz ve
niens. Uerūtamē annūciabo tibi quod
expreſſum eſt i ſcriptura veritatis. ⁊ ne
mo eſt adiutor meus in omnib his ni
ſi michael princeps veſter. XI
Go aūt a primo āno darij me-
e di ſtabā vt confortaret ⁊ robo-
raret: Et nūc veritatē annūcia
bo tibi. Ecce adhuc tres reges ſtabūt in
pſide. ⁊ quart' ditabitur opib nimijs
ſuper omnes. ⁊ cum inualuerit diuitijs
ſuis concitabit oēs aduerſum regnū
grecie. Surget vo rex fortis ⁊ domina
bitur poteſtate multa ⁊ faciet quod pla
cuerit ei. Et cum ſteterit conteretur re
gnū eius. ⁊ diuidet in quatuor ventos
celi. ſed nō in poſteros eius neq ſm po-
tentiam illius qua dominatus ē. Lace
rabitur eñi regnū eius etiā i externos
exceptis his. Et cōfortabit rex auſtri. ⁊
de p̄ncipib eius p̄ualebit ſup eū. Et do
minabitur ditione. Multa eñi domia-
tio eius. Et poſt finē ānorū federabun-
tur. Filiaq regis auſtri veniet ad regez

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

q̄lonis facere amicitcā.et nō obtīebit
ortitudinē brachij.nec ſtabit ſemē eiꝰ.
Et tradeť ipa.⁊ q̄ adduxerunt eā adole
ſcentes eiꝰ.⁊ qui ꝯfortabāt eā in tp̄ibꝫ.
Et ſtatim de germine radicū eius plan
tatio.⁊ veniet cū exercitu ⁊ īgredieť pro
uinciā regis aq̄lonis.⁊ abuteť eis ⁊ ob-
tinebit.Inſuꝑ ⁊ deos eoꝝ ⁊ ſculptilia.
vaſa q̄ꝫ p̄cioſa auri ⁊ argēti captiua du-
cet in egiptū.Ipſe p̄ualebit aduerſus
regē aq̄lonis.Et intrabit in regnuꝫ rex
auſtri.⁊ reuerteť ad terrā ſuā. filij autē
eiūs ꝓuocabūtur ⁊ congregabunt mul
titudinē exercituū plˀimoꝝ.Et veīet ꝑ-
perās ⁊ inūdans.⁊ reuerteť et cōcitabiť
⁊ cōgredieť cū robore eiꝰ.Et ꝓuocatus
rex auſtri egredietur ⁊ pugnabit aduer
ſus regem aq̄lonis.⁊ p̄pabit multitudi
nē nimiā.⁊ dabiť multitudo in manuſ
eius ⁊ capiet multitudinē. et exaltabiť
cor eiꝰ ⁊ deiſciet multa milia ſed nō p̄ua
lebit.Conuerteť eīm rex aq̄lonis ⁊ p̄pa
bit multitudinē multo maiorē q̄ꝫ priꝰ.
Et in fine tēpoꝝ ānorūq̄ꝫ veniet ꝑperāſ
cū exercitu magno ⁊ opibꝫ nimijs.In
tp̄ibꝫ illis multi cōſurgēt aduerſus re-
gem auſtri.Filij q̄ꝫ preuaricatorū ꝓpli
tui extollētur vt impleāt viſionē ⁊ cor-
ruent.Et veniet rex aq̄lonis ⁊ cōportа-
bit aggerē.⁊ capiet vrbes munitiſſimaſ
⁊ brachia auſtri nō ſuſtinebūt.Et ꝯſur
gent electi eius ad reſiſtendū. ⁊ nō erit
fortitudo.Et faciet veniēs ſuꝑ eum iu-
xta placitū ſuū. ⁊ non erit qui ſtet ꝯtra
faciē eiꝰ ⁊ ſtabit in terra inclita ⁊ conſu
metur in manu eius et ponet faciē ſuaꝫ
vt veniat ad tenendū vniuerſuꝫ regnū
eiꝰ ⁊ recta faciet cū eo.Et filiā feminarū
dabit ei vt euertat illuꝫ. ⁊ nō ſtabit nec
illius erit.Et cōuertet faciē ſuā ad iſu-
las ⁊ capiet multas ⁊ ceſſare faciat p̄n-
cipē obprobrij ſui.⁊ obbprobriū eiꝰ con
uerteť ī eū.Et ꝯuertet faciē ſuā ad īpe-
riū t̄re ſue.⁊ impinguet ⁊ corruet. ⁊ nō
inuenieť. Et ſtabit in loco eius viliſſi-
mus ⁊ indignꝰ decore regio.⁊ in paucis
diebꝫ ꝯtereť nō in furore nec in p̄lio.et
ſtabit in loco eius deſpectꝰ ⁊ nō tribueť
ei honor regiꝰ.Et veniet clam ⁊ obtinē
bit regnū ī fraudulētia. Et brachia pu
gnātis expug̃buntˀ a facie eius ⁊ ꝯtereť
Inſuꝑ ⁊ dux federis.Et poſt amicitiaſ
cū eo faciet dolū. ⁊ aſcēdet ⁊ ſuꝑabit in
modico ꝓplˀo.⁊ abūdantes ⁊ vberes vr-
bes īgredieť. et faciet q̄ nō fecerūt p̄res
eius ⁊ p̄res patrū eius.Rapinas ⁊ pre
dā ⁊ diuitias eoꝝ diſſipabit. ⁊ ꝯ firmiſſi
mas cogitatōes inibit.⁊ hoc vſq̄ꝫ ad tē-
pus.Et ꝯcitabitur fortitudo eius ⁊ cor
eiꝰ aduerſum regē auſtri ī exercitu ma-
gno. Et rex auſtri ꝓuocabiť ad bellum
multis auxilijs ⁊ fortibꝫ nimis ⁊ nō ſta
būt.q2 inibūt aduerſus eū ꝯſilia. ⁊ co-
medētes panē cū eo ꝯterent illū.exerci
tuſq̄ꝫ eiꝰ opprimeť. ⁊ cadēt interfecti pluri
mi. Duoꝝ q̄ꝫ regū cor erit vt male faci
ant. ⁊ ad mēſam vnā mendatiuꝫ loq̄nť
⁊ nō ꝓficient q2 adhuc finis ī aliud tp̄s
Et reuerteť in t̄rā ſuā cū opibꝫ m̄ltis ⁊
cor eius aduerſum teſtamētū ſanctū ⁊
faciet ⁊ reuertetur in terram ſuā. Sta
tuto tp̄e reuerteť et veniet ad auſtrū et
⁊ nō erit priori ſimile nouiſſimū.Et ve
nient ſuꝑ eū trieres ⁊ romani. ⁊ ꝑcutie
tur ⁊ reuerteť.⁊ indig̃bitur ꝯ teſtamē-
tū ſanctuarij ⁊ faciet reuerteturq̄ꝫ. ⁊ co
gitabit aduerſum eos q̄ dereliq̄runt te
ſtamentuꝫ ſanctuarij. Et brachia ex eo
ſtabūt.⁊ polluent ſanctuariū fortitudi-
nis.⁊ auferent iuge ſacrificiū.et dabūt
abominationē in deſolationē.Et impij
in teſtamentū ſimulabūt fraudulēter
Populus aūt ſciens deū ſuum obtine
bit ⁊ faciet. Et docti ī ꝓplˀo docebūt plu
rimos ⁊ ruent in gladio ⁊ in flamma ⁊
in captiuitate ⁊ in rapina dierū. Cunq̄ꝫ
corruerint ſubleuabūtur auxilio p̄uulo
⁊ applicabūtur eis plˀimi fraudulenter
Et de eruditis ruent.vt ꝯflentur ⁊ eli-
gātur ⁊ dealbentur vſq̄ꝫ ad tempus pre
finitum.quia adhuc aliud tempus erit
Et faciet iuxta volūtatem ſuam rex. Et
eleuabitur ⁊ magnificabitur aduerſus
omnem deum.Et aduerſus deum deo
rū loquetur magnifica et dirigetur do-
nec compleatur iracundia. Perpetrata

quippe ē diffinitio. Et deū patrū ſuorū
nō reputabit. ⁊ erit in ɔcupiſcentijs fe
minarū. nec quēq deoꝝ curabit. qꝛ ad-
uerſum vniuerſa ɔſurget. Deum aūt
maoſim ī loco ſuo venerabit. ⁊ deū quē
ig̃rauerūt pr̄es eiꝰ. colet auro ⁊ argēto.
⁊ lapide p̄cioſo. rebuſq p̄cioſis. Et faci
et vt muniat maoſim cū deo alieo quē
nō coḡuit ⁊ multiplicabit gloriaȝ. ⁊ da
bit eis ptātem in multꝭ ⁊ terrā diuidet
ḡtuito. Et in tp̄e p̄finito p̄liabit̃ aduer-
ſus eū rex auſtri. ⁊ quaſi tēpeſtas veiet
ɔtra illum rex aquilonis in curribꝰ ⁊ in
equitibꝰ ⁊ in claſſe mag̃. ⁊ ingredieẗ ter
ras. ⁊ cōteret ⁊ ptrāſiet. Et introibit ī
t̃ram glīoſam. ⁊ mlt̃i corruēt. Hec autē
ſole ſaluabūẗ de manu eiꝰ edom ⁊ mo-
ab ⁊ principes filioꝝ āmon. Et mittet
manū ſuā in t̃ras. ⁊ terra egipti nō effu
giet. Et dn̄abit̃ theſauroꝝ auri et argēti
⁊ in oībꝰ p̄cioſis egipti. p libiam quoq
⁊ ethiopiā trāſibit. ⁊ fama turbabit euȝ
ab oriente ⁊ ab aquilone ⁊ veniet ī mul
titudine magna vt conterat ⁊ interfi-
ciat plurimos. Et figet tabnaculū ſuū
apedno inter duo maria ſup montē in
clitū ⁊ ſctm̄. ⁊ veniet vſq ad ſummita-
tem eiꝰ ⁊ nemo auxiliabit̃ ei. XII

In tp̄e aūt illo cōſurget micha
elꝑnceps magnus. q̄ ſtat ꝓ fi-
lijs pp̄li tui ⁊ veiet tp̄us q̄le nō
fuit ab eo. ex q̄ gētes eē ceperūt vſq ad
tp̄s illud. Et in tp̄e illo ſaluabit̃ pp̄ls tu
us. oīs q̄ inuētus fuerit ſcriptꝰ in libro.
~~Et multi de his q̄ dormiūt~~ in t̃re pul-
~~uere euigilabūt. alij in~~ vitā eternā. alij
in ~~obprobriū vt vid~~eāt ſemp. Qui aūt
docti fuerint fulgebunt q̄ſi ſplendor fir
mamēti. ⁊ q̄ ad iuſticiā erudiūt mlt̃os.
quaſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates. Tu
aūt daniel claude ſermones ⁊ ſigna li-
brū vſq ad tp̄s ſtatutū. Plurimi ptrā-
ſibunt. multiplex erit ſcientia. Et vidi
ego daniel et ecce quaſi duo alij ſtabāt
vnus hinc ſup ripam fluminis. ⁊ alius
inde ex altera ripa fluminis. Et dixi vi-
ro q̄ erat indutus lineis qui ſtabat ſup
aquas fluminis. Vſq quo finis horum
mirabiliū. Et audiui virū qui indutus
erat lineis qui ſtabat ſuper aq̄s fluminis
cū eleuaſſet dexterā ⁊ ſiniſtrā ſuā ī celū
⁊ iuraſſet per viuentē in eternū quia in
tempus ⁊ tp̄a ⁊ dimidiū tp̄is. Et cū cō
pleta fuerit diſperſio manꝰ pp̄li ſancti.
ɔplebūtur vniuerſa hec. Et ego audiui
⁊ non intellexi. Et dixi: dn̄e mi q̄d erit
poſt hec. Et ait. Vade daniel. qꝛ clauſi
ſunt ſignatiq ſermones vſq ad p̄fini-
tū tp̄s. Eligent̃ ⁊ dealbabūt̃ ⁊ q̄ſi ignis
ꝓbabūtur multi. Et impie agēt impij
neq intelligēt oēs impij. Porro docti
intelligēt. ⁊ a tp̄e cū ablatū fuerit iuge
ſacrificiū ⁊ poſita fuerit abhominatio ī de
ſolationē. dies mille ducenti nonagin-
ta. Beatus q̄ expectat. et ꝑuenit vſq ad
dies mille trecentos trigintaqnq. Tu
aūt daniel. vade ad p̄finitum. ⁊ requie-
ſces ⁊ ſtabis in ſorte tua in fine dierū.
Hucuſq danielem in hebraico volumi
ne legimꝰ. et cetera q̄ ſequūtur vſq ad
finem libri. de theodotionis editiōe trā
ſlata ſunt. XIII

Et erat vir hītans in babilone
⁊ nomē eiꝰ Joachim. ⁊ accepit
vxorē noīe ſuſannā filiam hel-
chie. pulcrā nimis ⁊ timētē deū. Parē-
tes enī illius cū eſſent iuſti erudierunt
filiā ſuā ſcd̄m legē moiſi. Erat autem io-
achim diues valde. ⁊ erat ei pomeriū vi
cinum domui ſue. ⁊ ad ipm̄ cōfluebant
iudei. eo q̄ eēt honorabilior oīm. Et cō
ſtituti ſunt duo ſenes iudices in illo an
no de quibꝰ locutus eſt dn̄s qꝛ egreſſa
eſt iniquitas de babilone a ſenioribꝰ iu-
dicibꝰ qui videbātur regere populum.
Iſti freq̄ntabant domū ioachim. ⁊ ve-
niebāt ad eos oēs q̄ hēbant iudicia. Cū
aūt pp̄lus reuertiſſet p meridieȝ ingre-
diebatur ſuſanna ⁊ deambulabat in po
merio viri ſui. Et videbāt eā ſenes q̄ti
die ingredientē ⁊ deambulantē. ⁊ exar-
ſerūt in cōcupiſcētiam eius. Et euerte
rūt ſenſum ſuū. et declinauerūt oculos
ſuos vt nō viderent celū. neq recorda-
rentur iudicioꝝ iuſtoꝝ. Erāt ḡ ābo vul-
nerati amore eius. nec indicauerūt ſibi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vicíſſim dolorẽ ſuũ. Erubeſcebãt em̃ in
dicare ſibi cõcupiſcẽtiã ſuã volẽtes cõ-
cubere cũ ea. Et obſeruabãt q̃tidie ſol-
licitus videre eã. Dixitq; alter ad alte-
rũ. eamus domũ. q2 hora prandij ẽ. Et
egreſſi receſſerũt a ſe. Cũq; reuertiſſent
venerũt in vnũ. 7 ſciſcitãtes abinuicez
cauſam confeſſi ſunt cõcupiſcẽtiã ſuã.
Et tũc in cõmune ſtatuerũt tp̃s qñ eã
poſſent inuenire ſolã. Factũ ẽ aũt cum
obſeruarẽt diẽ aptũ. ingreſſa ẽ aliqñ ſi-
cut heri 7 nudiuſtercius cũ duab9 ſolis
puellis. voluitq; lauari ĩ pomerio. Eſt9
q̃ppe erat: 7 nõ erat ibi quiſq; p̃ter duoſ
ſenes abſconditos. 7 ꝯtemplãtes eam.
Dixit ergo puellis. Afferte mihi oleuz
7 ſmigmata. 7 oſtia pomerij claudite vt
lauer. Et fecerũt ſicut preceperat. clau
ſerũtq; oſtia pomerij. et egreſſi ſunt per
poſticũ vt afferrent que iuſſerat. Neſci
ebatq; ſenes intus eſſe abſconditos. cũ
aũt eſſent egreſſe puelle. ſurrexerũt duo
ſenes. 7 accurrerũt ad eam 7 dixerunt.
Ecce oſtia pomerij clauſa ſunt. 7 nemo
nos videt 7 in concupiſcẽtia tui ſum9.
Quamobrem aſſentire nobis. 7 cõmi-
ſcere nobiſcum. Quod ſi nolueris di-
cemus cõtra te teſtimoniũ ꝙ fuerit te-
cum iuuenis. 7 ob hãc cauſam emiſerꝫ
puellas a te. Ingemuit ſuſanna 7 ait.
Anguſtie ſunt mihi vndiq;. Si em̃ h̃
egero mors mihi ẽ. ſi autẽ nõ egero nõ
effugiã man9 vr̃as. Sed meli9 ẽ mihi
abſq; ope incidere ĩ man9 hoĩm q̃ȝ pec-
care in conſpectu dñi. Et exclamauit vo
ce magna ſuſanna. exclamauerũt autẽ
ſenes aduerſus eã. Et cucurrit vn9 ad
oſtia pomerij. 7 aperuit. Cuȝ aũt audiſ-
ſent clamorẽ famuli domus ĩ pomerio.
irruerũt p̱ poſticũ vt viderẽt q̃d nã eẽt
Poſtq; aũt ſenes locuti ſunt. erubue-
rũt ſ̃ui vehemẽter. q2 nũq; dictus fue-
rat ſ̃mo huiuſcemõi de ſuſanna. Et fa-
cta ẽ dies craſtina. Cũq; veniſſet pp̱lus
ad ioachim virũ eius. venerũt 7 duo p̃-
ſbiteri pleni iniqua cogitatione aduer-
ſus ſuſannã vt interficerẽt eaꝫ. Et di
xerunt corã pp̱lo. Mittite ad ſuſannã fi

liam helchie vxorẽ ioachim̃. Et ſtatim
miſerũt. Et venit cũ pentib9 7 filijs et
vniuerſis cog̃tis ſuis. Porro ſuſanna
erat delicata nimis et pulcra ſpecie. At
iniq̃ illi iuſſerũt vt diſcoopirer̃. erat eñ
coopta vt vel ſic ſatiarenr̃ decore eius.
Flebãt igir̃ ſui 7 oẽs q̃ nouerãt eã. Cõ-
ſurgentes aũt duo p̃ſbr̃i in medio pp̱li
poſuerũt man9 ſuas ſuper caput eius. q̃
flens ſuſpexit ad celũ. Erat em̃ cor eiuſ
fiduciã hñs in dño. Et dixerunt p̃ſbr̃i.
Cũ deambularemus ĩ pomerio ſoli. in
greſſa eſt hec cũ duab9 puellis. 7 clauſit
oſtia pomerij 7 dimiſit a ſe puellas. ve-
nitq; ad eã adoleſcẽs q̃ erat abſcondit9
7 ꝯcubuit cũ ea. Porro nos cũ eſſem9
in angulo pomerij vidẽtes iniq̃tatẽ. cu
currimus ad eos 7 vidim9 eos p̱iter cõ
miſceri. Et illũ q̃dem nõ quiuimus cõ
p̃hendere. q2 fortior nobis erat. et apto
oſtio exiliuit. Hãc aũt cũ apprehendiſ-
ſemus interrogauim9 q̃s nã eſſet ado-
leſcens. 7 noluit indicare nob̃. Huius
rei teſtes ſumus. Credidit eis multi-
tudo q̃ſi ſenib9 7 iudicib9 populi. 7 con-
demnauerũt eam ad mortez. Exclama-
uit autem voce magna ſuſanna. 7 dixit
Deus eterne qui abſcõditoꝝ es cogni-
tor. qui noſti omnia anteq̃ȝ fiãt. tu ſcis
q̃m falſum teſtimoniũ tulerũt contra
me. 7 ecce morior cũ nihil hoꝝ fecerim
que iſti malicioſi cõpoſuerũt aduerſum
me. Exaudiuit autez dñs vocem eius.
Cũq; ducerer̃ ad mortẽ. ſuſcitauit dñſ
ſpũm pueri iunioris. cuius nomen da
niel. 7 exclamauit voce magna. Mũdus
ego ſum a ſanguine huiuſ. Et ꝯuerſus
oĩs pp̱lus ad eũ dixit. Quis ẽ iſte ſ̃mo
quem tu locutus es. Qui cuȝ ſtaret in
medio eoꝝ ait. Sic fatui filij iſrl̃ nõ iu
dicantes neq; q̃d verũ ẽ cognoſcentes
ꝯdẽnaſtis filiã iſrl̃. Reuertimĩ ad iudi-
ciũ q2 falſuȝ teſtimoniũ locuti ſunt ad-
uerſuſ eã. reuerſus ẽ ḡ pp̱ls cũ feſtinatõ
ne. Et dixerũt ei ſenes. Ueni 7 ſede ĩ me
dio nr̃m. et indica nob̃. q2 tibi de9 dedit
honorẽ ſenectutis. Et dixit ad eos da-
niel. Separate illos ab inuicez procul

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et diiudicabo eos. Cum ergo diuiſi eẽnt
alter ab altero. vocauit vnũ de eis. ⁊ di-
xit ad eũ. Inueterate dierꝫ malorꝫ nũc
venerũt peccata tua que operabaris pri
us. iudicans iudicia iniuſta. innocẽtes
opprimens. ⁊ dimittens noxios dicen-
te dño: innocentẽ ⁊ iuſtũ nõ interficies.
Nunc ergo ſi vidiſti eã. dic qua ſub arbore
videris eos colloquẽtes ſibi. Qui ait.
Sub ſcyno. Dixit autẽ daniel. Recte
mentitus es in caput tuũ. Ecce enĩ ange
lus dei accepta ſnĩa ab eo ſcindet te me
diũ. Et amoto eo iuſſit venire aliũ ⁊ di
xit ei. Semẽ chanaã ⁊ nõ iuda ſpecies
decepit te. ⁊ ↄcupiſcentia ſubuertit cor
tuũ. Sic faciebatis filiabꝫ iſrl'. et ille ti
mẽtes loqbant vobis ſed nõ filia iuda
ſuſtinuit iniquitatẽ vrãm. Nunc ergo dic
mihi ſub qua arbore cõprehenderis eoſ
loquentes ſibi. Qui ait ſub prino. Di
xit aũt ei daniel. Recte mentitus es et
tu in caput tuũ. Manet enĩ angelus dei
gladiũ habens vt ſecet te mediũ. ⁊ iter
ficiat vos. Exclamauit itaqꝫ omnis ce-
tus voce magna ⁊ benedixerunt deum
q ſaluat ſperantes in ſe. Et cõſurrexerũt
aduerſus duos pſbiteros. Conuicerat
enĩ eos daniel ex ore ſuo falſum dixiſſe
teſtimoniũ. Feceruntqꝫ eis ſicut male e-
gerant aduerſus primã vt facerent ſm
legẽ moiſi. ⁊ interfecerũt eos. Et ſalua
tus eſt ſanguis innoxius in die illa. hel
chias aũt ⁊ vxor eius laudauerũt deũ
pro filia ſua ſuſanna cũ ioachim mari-
to eius ⁊ cognatis omnibꝫ qꝛ non ẽ in-
uenta in ea res turpis. Daniel autẽ fa-
ctus eſt magnus in conſpectu populi a
die illa ⁊ deinceps. Et rex aſtrages appo
ſitus eſt ad patres ſuos ⁊ ſuſcepit cirus
perſes regnum eius. XIIII

Rat aũt daniel cõuiua regis. et
e honoratus ſup omnes amicos
eius. Erat qꝫ idolũ apud babilo
nios nomine bel. et impendebant in eo
per dies ſingulos ſimile artabe duode-
cim. ⁊ oues qdraginta. viniqꝫ amphore
ſex. Rex qꝫ colebat eũ. ⁊ ibat p ſingulos
dies adorare eũ. Porro daniel adora-
bat deũ ſuũ. Dixitqꝫ ei rex. Quare non
adoras bel. Qui rñdẽs ait ei. Quia nõ
colo idola manufacta ſed viuentẽ deũ.
q creauit celum ⁊ terrã ⁊ habet ptãtem
oĩs carnis. Et dixit rex ad eũ. Non vide
tur tibi eſſe bel viuens deus. An nõ vi
des quanto comedat ⁊ bibat qtidie. Et
ait daniel arridẽs. Ne erres rex. Iſte ẽ
enĩ intrinſecus luteus. foriſecus ereus. neqꝫ
comedit aliquando. Et iratus rex voca-
uit ſacerdotes eius. ⁊ ait eis. Niſi dixe-
ritis mihi quis eſt qui comedat impen
ſas has. moriemini. Si aũt oſtenderi-
tis quoniã bel comedat hec. morietur da-
niel. quia blaſphemauit in bel. Et dixit
daniel regi. Fiat iuxta vbũ tuũ. Erant
aũt ſacerdotes bel ſeptuaginta. exceptis
vxoribꝫ ⁊ paruulis ⁊ filijs. Et venit rex
cũ daniele in tẽplũ belis. Et dixerũt ſa
cerdotes belis. Ecce noſ egrediemur fo
ras. ⁊ tu rex pone eſcas ⁊ vinũ miſce. et
claude oſtiũ ⁊ ſigna anulo tuo. Et cum
ingreſſus fueris mane niſi inueneris om
nia comeſta a bel. morte moriemur. vel
daniel qui mentitus eſt aduerſuꝫ nos
Confidebant aũt qui fecerãt ſub men
ſa abſconditũ introitũ. ⁊ p illum ingre
diebantur ſemp et deuorabant ea. Fa-
ctũ eſt igit poſtqꝫ egreſſi ſunt illi. et rex
poſuit cibos añ bel. pcepit daniel pueris
ſuis ⁊ attulerũt cinerẽ ⁊ cribrauit p to-
tũ tẽplũ corã rege. ⁊ egreſſi clauſerunt
oſtiũ ⁊ ſignãtes anulo regis. abierũt. ſa
cerdotes aũt igreſſi ſunt nocte iuxta cõ
ſuetudinẽ ſuã ⁊ vxores ⁊ filij eorꝫ ⁊ co-
mederũt oĩa ⁊ biberũt. Surrexit autẽ
rex primo diluculo. ⁊ daniel cuꝫ eo: Et
ait rex. Salua ne ſunt ſignacula dani-
el. Qui rñdit. Salua rex. Statimqꝫ
cũ aperuiſſet oſtiũ. intuitus rex mẽſaꝫ
exclamauit voce magna. Magnus es bel.
⁊ nõ ẽ apud te dolus quiſqꝫ. Et riſit da
niel ⁊ tenuit regẽ ne igrederet intro. ⁊
dixit. Ecce pauimẽtũ. aĩaduerte cuius ve
ſtigia ſunt hec. Et dixit rex. Uideo veſti
gia virorꝫ ⁊ mulierꝫ ⁊ infantiũ. Et iratus
ẽ rex. Tunc apprehendit rex ſacerdotes
⁊ vxores ⁊ filios eorũ. ⁊ oſtenderunt ei

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

abſcōdita oſtiola ꝑ q̄ ingrediebanť ⁊ cōſumebāt q̄ erāt ſuꝑ mēſam. Occidit ḡ illos rex. ⁊ tradidit bel in ptātem danielis q̄ ſubuertit eū ⁊ templū eius. Et erat draco magnus ī loco illo. ⁊ colebāt eū babilonij. Et dixit rex danieli. Ecce nūc nō potes dicere. qꝛ iſte non ſit deuſ viuens. Adora ḡ deū. Dixitq̄ꝫ daniel regi. Dñm deū meū adoro. qꝛ ipē ē deus viuēs. Iſte aūt nō eſt deus viuēs. Tu aūt rex da mihi ptātē ⁊ interficiā draconē abſq̄ꝫ gladio ⁊ fuſte. Et ait rex. do tibi. Tulit ḡ daniel picē ⁊ adipē ⁊ pilos ⁊ coxit piter. fecitq̄ꝫ maſſas. ⁊ dedit ī os draconis. ⁊ diruptus ē draco. Et dixit daniel. Ecce quē colebatis. Qd̄ cū audiſſent babilonij. indignati ſunt vehemēter. ⁊ ꝯgregati aduerſum regē dixerūt. Iude⁹ fact⁹ ē rex. Bel deſtruxit draconē interfecit. ⁊ ſacerdoteſ occidit. Et dixerūt cū veniſſent ad regē. Trade nob̄ danielē. alioq̄n interficiem⁹ te ⁊ domū tuā. Uidit ḡ rex ꝙ irruerent in eū vehementer. ⁊ neceſſitate ꝯpulſus tradidit eis danielē. Qui miſerūt eū in lacū leonū ⁊ erat ibi diebꝫ ſex. Porro ī lacu erant leones ſeptē. ⁊ dabanť eis duo corpora q̄tidie ⁊ due oues. ⁊ tūc non data ſunt eis vt deuorarēt danielē. Erat aūt abachuc ꝓpheta in iudea et ipſe coxerat pulmētū. ⁊ intriuerat panes ī alueolo ⁊ ibat ī campū vt ferret meſſoribꝫ. Dixitq̄ꝫ āgelus dñi ad abachuc. Fer prandiū qd̄ habes in babilonē danieli. q̄ eſt in lacu leonum. Et dixit abachuc. Dñe babilonē nō vidi. ⁊ lacū neſcio. Et apprehendit eū angelus dñi in vertice eius ⁊ portauit eū capillo capitis ſui poſuitq̄ꝫ eū in babilonē ſuꝑ lacū in impetu ſpūs ſui. Et clamauit abachuc dicens. Daniel ſerue dei. tolle prandiū qd̄ miſit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei de⁹. ⁊ nō dereliquiſti diligentes te. Surgēs daniel ꝯmedit. Porro āgel⁹ dñi reſtituit abachuc ꝯfeſtim ī loco ſuo Uenit ḡ rex die ſeptimo vt lugeret danielem. ⁊ venit ad lacū ⁊ introſpexit ⁊ ecce daniel ſedens in medio leonum. Et exclamauit voce magna rex dicēs. Magnus es domine deus danielis. Et extraxit eum de lacu leonuꝫ. Porro illos qui ꝑditionis eius cauſa fuerant. intromiſit in lacū ⁊ deuorati ſunt in momēto corā eo. Alij hn̄t hic clauſulam ſubſeq̄ntem. Tūc ait rex. Paueāt hītantes in vniuerſa terra deū danielis. qꝛ ipē ē ſaluator ⁊ liberator faciens ſigna et mirabilia in celo ⁊ ī terra. qui liberauit danielem de lacu leonum.

Explicit daniel ꝓpheta. Incipit ꝓlogus in librū duodecim prophetarum.

n

On idē ordo ē duodecim ꝓphetaꝝ apud hebreos q̄ ē apud nos. Un̄ ſcd̓m id qd̄ ibi legiť. hic q̄ꝫ diſpoſiti ſunt. Oſee comaticus ē ⁊ q̄ſi ꝑ ſentētias loquēs. Iohel plan⁹ in principijs. in fine obſcurior. ⁊ vſq̄ꝫ ad malachiam habent ſinguli ꝓprietates ſuas. quē eſdrā ſcribā legiſq̄ꝫ doctorē hebrei autumāt. Et qꝛ longū ē nūc de oībus dicere. hoc tm̄ o paula ⁊ euſtochiū ām̄onitas ſcire volo vnū librū eſſe duodecim ꝓphetaꝝ. ⁊ oſee ſinchronō eſaie. malachiam vo aggei et çacharie fuiſſe tempibꝫ. In q̄bus aūt tp̄s non preferť in titulo. ſub illis eos regibꝫ prophetas ſe ſub quibus ⁊ hi qui ante eos habent titulos prophetauerunt.

Item alius prologus.

r

Egule ſunt he ſub q̄bꝫ ſignificatōnibꝫ noīm ad q̄s tribꝫ ꝑ ꝓphetas ſmo domini dirigať. Quotienſcūq̄ꝫ ad decem tribꝫ tēdiť ꝓphetia. ſub his nominibꝫ deſignāť. i. effraim. ſamaria. iſrael. ioſeph. ieſrahel bethel. bethauē ⁊ interdum iacob. Qñ aūt ad duas loq̄tur tribꝫ. ſub his noībꝫ ſermo ꝓfertur. i. iuda. hierl'm beniamin domus dd̄. ⁊ interdū iacob. Aliquotiēs iſrael ad totas duodecim tribus referť

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf